

ЭРҮҮЛ
МЭНДИЙН ЯАМ

ХАВДАР СУДЛАЛЫН ҮНДЭСНИЙ ТӨВИЙН 2023-2026 ОНЫ ХӨГЖЛИЙН СТРАТЕГИ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Улаанбаатар хот
2023 он

Агуулга

НЭГ. НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ	3
ХОРТ ХАВДРЫН ӨВЧЛӨЛ, НАС БАРАЛТЫН БАЙДАЛ, ХЭТИЙН ТӨЛӨВ	3
ХОЁР. МАНДАТЫН ШИНЖИЛГЭЭ	4
ГУРАВ. АЛСЫН ХАРАА	10
ДӨРӨВ. ЭРХЭМ ЗОРИЛГО	10
ТАВ. ОРЧНЫ ШИНЖИЛГЭЭ	10
ЗУРГАА. СТРАТЕГИЙН ЗОРИЛГО, ЗОРИЛТ	12
ХАВДАР СУДЛАЛЫН ҮНДЭСНИЙ ТӨВИЙН 2023-2026 ОНЫ ХӨГЖЛИЙН СТРАТЕГИ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	13
ДОЛОО. СТРАТЕГИЙН ЗОРИЛГЫГ ХЭМЖИХ ШАЛГУУР ҮЗҮҮЛЭЛТ, СУУРЬ БОЛОН ЗОРИЛТОТ ТҮВШИН, СТРАТЕГИ	37
НАЙМ. СТРАТЕГИЙН ЗОРИЛГО БА БҮТЦИЙН УЯЛДАА	40
ЕС. ХАВСРАЛТУУД	40

Товчилсон үгийн тайлбар

1. ХСҮТ	Хавдар судлалын үндэсний төв
2. ЭМЯ	Эрүүл мэндийн яам
3. ХЗДХЯ	Хууль зүй дотоод хэргийн яам
4. НЭМҮТ	Нийгмийн эрүүл мэндийн үндэсний төв
5. ХӨСҮТ	Халдварт өвчин судлалын үндэсний төв
6. ДЭМБ	Дэлхийн эрүүл мэндийн байгуулга
7. ЭМДЕГ	Эрүүл мэндийн даатгалын ерөнхий газар
8. ЭМХТ	Эрүүл мэндийн хөгжлийн төв
9. ЭМДС	Эрүүл мэндийн даатгалын санхүүжилт
10. ЭСҮТ	Эмгэг судлалын үндэсний төв
11. УНТЭ	Улсын нэгдүгээр төв эмнэлэг
12. УХТЭ	Улсын хоёрдугаар төв эмнэлэг
13. ШУГТЭ	П.Н.Шастины улсын гуравдугаар төв эмнэлэг
14. ЭМДЕГ	Эрүүл мэндийн даатгалын ерөнхий газар
15. ЦЭК	Цөмийн энергийн комисс
16. ОУАЭА	Олон улсын атомын энергийн агентлаг
17. ЗДТГ	Засаг даргын тамгын газар
18. ЭМГ	Эрүүл мэндийн газар
19. БОЭТ	Бүсийн оношилгоо эмчилгээний төв
20. ЭМТ	Эрүүл мэндийн төв
21. БШУЯ	Боловсрол шинжлэх ухааны яам
22. АШУУИС	Анагаахын шинжлэх ухааны үндэсний их сургууль
23. IARC	International agency for research on cancer
24. IAEA	International atomic energy agency
25. ХХНХЯ	Хөдөлмөр халамж нийгмийн хамгааллын яам
26. ХХАХҮЯ	Хүнс хөдөө аж ахуй хөнгөн үйлдвэрийн яам
27. НЭМҮТ	Нийгмийн эрүүл мэндийн үндэсний төв
28. БСШУЯ	Боловсрол соёл шинжлэх ухааны яам
29. АТГ	Авилгатай тэмцэх газар
30. БТСУХ	Биеийн тамир спортын улсын хороо
31. МХЕГ	Мэргэжлийн хяналтын ерөнхий газар
32. ОУХСА	Олон улсын худалдааны стандарт ангилал
33. JICA	Japan international cooperation agency
34. UICC	Union for international cancer control
35. ANCCA	Asian national cancer centers alliance
36. ЭЭХХЗГ	Эм эмнэлгийн хэрэгслийн хяналт, зохицуулалтын газар
37. НҮБ	Нэгдсэн үндэстний байгууллага
38. ТББ	Төрийн бус байгуулга
39. ХПВ	Хүний папиллома вирус
40. MRI	Magnetic resonance imaging
41. ПЭТ	Позитронно эмиссионная томография
42. КТГ	Компьютер томографи
43. БОЭТ	Бүсийн оношилгоо эмчилгээний төв
44. НЭМГ	Нийслэлийн эрүүл мэндийн газар
45. СҮАЗ	Стандарт үйл ажиллагааны заавар
46. ЭКГ	Электрокардиография
47. НІЕР	Эрүүл мэндийн нэгдсэн систем

НЭГ. НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ

1961 оны 12 дугаар сарын 25 –ны өдөр хэвтүүлэн эмчлэх 45 ортой тасаг, клиник, эд, эсийн лаборатори, амбулатори, эмийн сан, захиргаа, аж ахуйн хэсэг бүхий “Улсын цацраг туяа эмнэлэг” байгуулагдсанаар Монгол улсад хавдрын нарийн мэргэжлийн тусламж үйлчилгээ үзүүлдэг хавдар судлалын салбар үүсэн байгуулагдсан түүхтэй билээ.

БНМАУ-ын СнЗ-ийн 1981 оны 6 дугаар сарын 26-ны өдрийн 198 тоот тогтоолоор 200 хэвтэн эмчлүүлэх ортой, нэгдсэн лабораторийн тасаг ба урьдчилан сэргийлэх үзлэгийн бүтэцтэйгээр “УЛСЫН ХАВДАР СУДЛАЛЫН ТӨВ” болж өргөжсөн билээ. 1982 оны 12-р сарын 25-ны өдөр эмнэлгийн зориулалттай өнөөгийн цогцолбор барилгад нүүж суурьшсан түүхтэй.

Монгол улсын Эрүүл мэндийн сайдын 2006 оны 12 дугаар сарын 12-ны өдрийн 407 дугаар тушаалаар Хавдар судлалын төвийн нэрийг “ХАВДАР СУДЛАЛЫН ҮНДЭСНИЙ ТӨВ” гэж өөрчлөн, Эрүүл мэндийн сайдын 2007 оны 5 дугаар сарын 23-ны өдрийн 137 дугаар тушаалаар дүрэм, бүтцийг нь баталснаар сургалт эрдэм шинжилгээ эрхэлдэг, хавдрын лавлагаа тусламж үзүүлдэг үндэсний хэмжээний төрөлжсөн мэргэжлийн төв, Засгийн газрын 2009 оны 8 дугаар сарын 18 өдрийн 254 тоот тогтоолоор тус төв нь Монгол улсын хүний гавьяат эмч, доктор, профессор Намхай-Очирын Нямдаваагийн нэрэмжит тус тус болсон.

Хавдар судлалын үндэсний төв нь Монгол Улсын хэмжээнд хавдар судлалын чиглэлээр лавлагаа шатлалын эмнэлгийн мэргэшсэн тусламж, үйлчилгээ үзүүлэх, эмнэлгийн мэргэжилтний төгсөлтийн дараах сургалтыг зохион байгуулах, эрдэм шинжилгээ, судалгааны ажил эрхлэх, тухайн чиглэлээр улсын хэмжээнд бусад эрүүл мэндийн байгууллагуудыг мэргэжил арга зүйн удирдлагаар хангах чиг үүрэг бүхий төрөлжсөн мэргэшлийн эмнэлэг болно.

Хавдар судлалын үндэсний төв нь хавдрын лабораторийн, эмгэг судлалын болон дүрс оношилгооны цогц тусламж үзүүлдэг. Мөн хорт хавдрын мэс засал, хими, туяа эмчилгээний лавлагаа шатлалын тусламж үйлчилгээ үзүүлэхийн зэрэгцээ хөнгөвчлөх, сэргээн засах, дэмжих тусламж үйлчилгээ үзүүлэх, мэргэжил арга зүйгээр ханган ажиллаж эрдэм шинжилгээ, төгсөлтийн дараах сургалтын үйл ажиллагааг тасралтгүй явуулж байна.

2011 оны үзүүлэлттэй харьцуулахад 2022 онд ХСҮТ-д хэвтэн эмчлүүлэгчдийн тоо 2 дахин, хавдрын мэс засал эмчилгээ 2.1 дахин, лабораторийн шинжилгээ хийлгэсэн хүний тоо 2.4 дахин, хими эмчилгээ хийлгэсэн хүний тоо 2.5 дахин тус тус өссөн байна. Энэ нь хавдрын нарийн мэргэжлийн лавлагаа шатны тусламжийн чадавхыг төвийн түвшинд бэхжүүлэхийн сацуу аймаг, дүүрэгт хавдрын тусламж үйлчилгээг өргөжүүлэн чанар, хүртээмжийг нэмэгдүүлэх шаардлагатайг харуулж байна.

ХСҮТ-ийн нийт эмнэлгийн мэргэжилтнүүдийн 41 хувь нь мэргэжлийн зэрэг хамгаалсан үүнээс эмч нарын 43%, эм зүйчдийн 60%, сувилагчдын 34%, лаборант нарын 42%, эм найруулагчийн 75% нь тус тус мэргэжлийн зэрэгтэй. Тус төвд профессор -1, дэд профессор -2, анагаах ухааны доктор -15, магистр зэрэгтэй эмч, сувилагч, мэргэжилтэн – 86 ажиллаж байна.

ХОРТ ХАВДРЫН ӨВЧЛӨЛ, НАС БАРАЛТЫН БАЙДАЛ, ХЭТИЙН ТӨЛӨВ

2022 оны байдлаар дэлхий дахинд 19.2 сая орчим хорт хавдрын өвчлөлийн шинэ тохиолдол, 9.9 сая орчим хорт хавдрын шалтгаант нас баралт бүртгэгдсэн бөгөөд 6 нас баралтын нэг тохиолдол нь хавдраас шалтгаалсан байна.

Хорт хавдрын шалтгаант нас баралтын бүтцийг авч үзвэл, уушгиний хорт хавдар нэгдүгээрт (18%); бүдүүн, шулуун гэдэсний хорт хавдар хоёрдугаарт (9.4%); элэгний хорт хавдар гуравдугаарт (8.3%); ходоодны хорт хавдар дөрөвдүгээрт (7.7%); хөхний хорт хавдар

тавдугаарт (6.9%); улаан хоолойн хорт хавдар зургаадугаарт (5.5%); нойр булчирхайн хорт хавдар долоодугаарт (4.7%); түрүү булчирхайн хорт хавдар наймдугаарт (3.8%) тус тус эрэмблэгдэж байгаа ба эдгээр нь дэлхийн нийт хүн амд тохиолдож буй хорт хавдрын шалтгаант нас баралтын 64.3 хувийг эзэлж байна.

Дэлхий дахинд хорт хавдрын шинэ тохиолдол 2040 он гэхэд 37 саяд хүрнэ гэсэн урьдчилсан тооцоололтой байгаа бөгөөд бага болон дунд орлоготой орнуудад өвчлөл илүү өндөр буюу 67%-иар нэмэгдэхээр байна.

Халдварт бус өвчний шалтгаант нас баралт нь дэлхийн хүн амын нийт нас баралтын 71%-ийг эзэлж, халдварт бус өвчин нь нас баралтын тэргүүлэх шалтгаан болсон хэвээр байна. Үүний дотор хорт хавдар нь дэлхийн 183 улс орноос 134 оронд нас баралтын шалтгааны дотор нэг болон хоёрдугаар байранд эрэмбэлэгдэж байна. Иймд хорт хавдраас сэргийлэх, хавдрыг эрт оношлох, төгс эмчлэх, хөнгөвчлөх тусламж үйлчилгээний хүртээмжийг сайжруулах, тандалт судалгааг өргөжүүлэх замаар хорт хавдрыг хяналтад оруулах ажлыг хурдасгах, эрчимжүүлэх шаардлага улс орон бүрд тулгамдаж байна.

Сүүлийн 20-иод жилд хорт хавдрын шалтгаант нас баралт нь Монгол улсын хүн амын нийт нас баралтын тэргүүлэх шалтгааны дотор 2-р байрт орсон хэвээр байна. Манай оронд жилд 6800 гаруй хорт хавдар бүртгэгдэж байгаагийн 72.4 хувь нь хожуу буюу хорт хавдрын 3-4 дүгээр үе шатандаа оношлогдож байна.

Хавдрын үндэсний бүртгэлийн 2022 оны жилийн эцсийн тайлангаар Монгол улсад 26347 хүн хорт хавдрын улмаас хяналтад бүртгэлтэй байна. Хорт хавдрын хяналтад элэгний хорт хавдар 23%, умайн хүзүүний хорт хавдар 18%, ходоодны хорт хавдар 13 %, хөхний хорт хавдар 8%, бөөрний хорт хавдар 5%-ийг эзэлж байна. Харин хорт хавдар анх оношлогдож хяналтад авсан хугацаагаар амьдарч буй жилүүдийг тооцоход 1 хүртэл жил 28%, 1-2 жил 10%, 2-3 жил 9%, 3-4 жил 8%, 4-5 жил 6%, 5-аас дээш жил 42% тус тус эзэлж байна.

Хавдар судлалын үндэсний төвийн 2023-2026 оны хөгжлийн дунд хугацааны стратеги төлөвлөгөө нь Монгол Улсын Урт хугацааны хөгжлийн бодлого “Алсын хараа 2050”, Монгол Улсын Засгийн Газрын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөр, Монгол улсыг 2021-2025 онд хөгжүүлэх таван жилийн үндсэн чиглэл, Хорт хавдраас сэргийлэх дэд хөтөлбөр, Халдварт бус өвчний үндэсний хөтөлбөр, Умайн хүзүүний хорт хавдрын цогц заавар, эрт илрүүлгийн хөтөлбөр, “Эрүүл мэндийн тухай хууль”, “Эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээний тухай хууль”, Монгол Улсын Засгийн Газрын 2020 оны 206 дугаар тогтоол, Монгол Улсын Засгийн Газрын 2020 оны 203 дугаар тогтоол, Эрүүл мэндийн сайдын 2021 оны А/360 дугаар тушаалаар батлагдсан “Хавдрын эсрэг арга хэмжээний төлөвлөгөө” болон бусад холбогдох хууль эрх зүйн баримт бичгүүдэд үндэслэл болгон боловсруулсан.

ХОЁР. МАНДАТЫН ШИНЖИЛГЭЭ

Хавдар судлалын үндэсний төвийн стратеги төлөвлөгөөг боловсруулах ажлын хүрээнд мандатын шинжилгээг хийхдээ Монгол Улсын Засгийн Газрын 2020 оны 216 дугаар тогтоолоор баталсан “Стратеги төлөвлөгөө боловсруулах, батлах, хэрэгжилтийг хангах журам” Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газрын даргын 2020 оны 100 дугаар тушаалын 1 дүгээр хавсралтаар батлагдсан “Стратеги төлөвлөгөө боловсруулах аргачлал”-ыг мөрдлөг болгосон.

Алхам 1. Хавдар судлалын үндэсний төвийн чиг үүргийг тодорхойлох

Хавдар судлалын үндэсний төвийн үйл ажиллагаанд хамаарах ерөнхий болон үндсэн чиг үүргийг хэрэгжүүлж ажиллахад халдварт бус өвчнөөс сэргийлэх, хянах үйл ажиллагааг зохицуулах, хэрэгжүүлэхэд шууд хамаарах 7 хууль¹, нийтлэг хамаарах 14 хууль (хүснэгт 1)-д дараах дөрвөн алхмын хүрээнд шинжилгээг хийсэн. Үүнд:

¹ Эрүүл мэндийн тухай хууль

- Хууль тогтоомжоор олгогдсон чиг үүргийг тодорхойлох
- Тухайн чиг үүргүүдийг үйл ажиллагааны чиглэлээр ангилах
- Салбар хоорондын болон засаглалын түвшин хоорондын холбогдогч талуудын оролцоог тодорхойлох
- Чиг үүргийн хэрэгжилтийн байдлыг тодорхойлох

Хүснэгт 1. ХСҮТ-ийн үйл ажиллагаанд нийтлэг мөрдөгдөж байгаа хууль

Салбарын үйл ажиллагаанд мөрдөгдөж байгаа хуулийн тоо	44
Нийтлэг мөрддөг хуулийн тоо	<ol style="list-style-type: none"> 1. Эрүүл мэндийн тухай хууль 2. Эмнэлгийн тусламж үйлчилгээний тухай хууль 3. Эм, эмнэлгийн хэрэгслийн тухай хууль 4. Төсвийн тухай хууль 5. Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа ажил үйлчилгээ худалдан авах тухай хууль 6. Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хууль 7. Шилэн дансны тухай хууль 8. Авилгалын эсрэг хууль 9. Нийтийн албанд нийтийн болон хувийн ашиг сонирхлыг зохицуулах, ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх тухай хууль 10. Хөдөлмөрийн тухай хууль 11. Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль 12. Нийгмийн эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээний тухай хууль 13. Донорын тухай хууль 14. Эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгах тухай хууль
Бусад холбогдох хуулийн тоо	<ol style="list-style-type: none"> 1. Иргэний хууль 2. Нийгмийн даатгалын багц хууль 3. Нийтийн мэдээллийн ил тод байдлын тухай хууль 4. Татварын тухай багц хууль 5. Хувь хүний орлогын албан татварын хууль 6. Хэрэглэгчийн эрхийг хамгаалах тухай хууль 7. Эрүүл ахуйн тухай хууль 8. Химийн аюултай болон хорт бодисын тухай хууль 9. Хог хаягдлын тухай хууль 10. Эрүүгийн хууль 11. Захиргааны ерөнхий хууль 12. Зөрчлийн тухай хууль 13. Газрын тухай хууль 14. Гамшгаас хамгаалах тухай хууль 15. Галын аюулгүй байдлын тухай хууль 16. Жендерийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хууль 17. Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийн тухай хууль 18. Патентийн тухай хууль 19. Аж ахуйн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийн тухай хууль 20. Зар сурталчилгааны тухай

Эрүүл мэндийн даатгалын тухай хууль
 Эмнэлгийн тусламж үйлчилгээний тухай хууль
 Нийгмийн эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээний тухай
 Донорын тухай хууль
 Эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгах тухай хууль
 Эм, эмнэлгийн хэрэглэгдэхүүний тухай хууль

	21. Онц байдлын тухай 22. Төрийн хяналт шалгалтын тухай 23. Шинжлэх ухаан технологийн тухай хууль 24. Статистикийн тухай хууль 25. Дархлаажуулалтын тухай хууль 26. Нийгмийн халамжийн тухай хууль 27. Органик хүнсний тухай 28. Биеийн тамир спортын тухай 29. Архидан согтуурахтай тэмцэх тухай хууль 30. Тамхины хяналтын тухай хууль
--	---

Мандатын шинжилгээний үр дүнд ерөнхий чиг үүрэг 4, үндсэн чиг үүрэг 9, дэд чиг үүрэг 27-г тодорхойлж хүснэгт 2-д харуулав.

Хүснэгт 2. ХСҮТ-ийн ерөнхий болон үндсэн чиг үүрэг

№	Үндсэн чиг үүрэг	Дэд чиг үүрэг	Хамтран хэрэгжүүлэгч
Нэг. Ерөнхий чиг үүрэг: Хорт хавдрын бүртгэл, урьдчилан сэргийлэлт, эрт илрүүлгийн удирдлага, зохион байгуулалт, хэрэгжилтийг хангах			
1.1	ҮЧҮ-1: Хорт хавдрын эрт илрүүлэг болон анхдагч урьдчилан сэргийлэлтийн бодлогыг үндэсний түвшинд хэрэгжүүлэхэд мэргэжлийн нэгдсэн удирдлагаар хангах	1. Хавдрын эрт үеийн шинж тэмдэг болон анхдагч эрсдэлт хүчин зүйлсээс сэргийлэх чиглэлээр мэдээлэл сургалт сурталчилгаа нөлөөллийн ажил зохион байгуулах 2. Хавдрын урьдчилан сэргийлэлт, эрт илрүүлгийн тогтолцоог бэхжүүлэх 3. Хорт хавдраас урьдчилан сэргийлэх, эрт илрүүлэгт байгууллага, хувь хүний үүрэг, оролцоог нэмэгдүүлэх ажил зохион байгуулах	ЭМЯ ХЗДХЯ Сангийн яам НЭМҮТ ХӨСҮТ ДЭМБ
1.2	ҮЧҮ-2: Хүн амд суурилсан хавдрын бүртгэлийн чадавхыг бэхжүүлэх	4. Хорт хавдрын бүртгэлийн чанарыг олон улсын түвшинд хүргэх, бүртгэл, мэдээллийн аюулгүй байдлыг хангах, бодлого боловсруулах, шийдвэр гаргагчдыг үнэн зөв мэдээллээр, цаг тухайд нь хангах	ЭМЯ ЭМДЕГ ЭМХТ Лавлагаа болон төрөлжсөн мэргэшлийн эмнэлэг, төв /ЭСҮТ, УНТЭ, УХТЭ, ШУГТЭ/ Аймаг Нийслэлийн Эрүүл мэндийн газар
Хоёр. Ерөнхий чиг үүрэг: Хорт хавдрын лавлагаа тусламж үйлчилгээний чанар, хүртээмжийг сайжруулах			
2.1	ҮЧҮ-3: ХСҮТ-ийн эмнэлгийн тусламж үйлчилгээний чанар, хүртээмжийг тасралтгүй сайжруулах тогтолцоог	1. Төвийн тусламж, үйлчилгээний чанар, аюулгүй байдлын хяналтын төлөвлөгөө боловсруулан хэрэгжүүлнэ. 2. Сувилахуйн тусламж үйлчилгээний чанар, хүртээмжийг сайжруулна.	ЭМЯ ЭМДЕГ ЭМХТ Лавлагаа болон төрөлжсөн мэргэшлийн эмнэлэг, төв /ЭСҮТ, УНТЭ, УХТЭ, ШУГТЭ/ Аймаг, Нийслэлийн Эрүүл Мэндийн Газар

№	Үндсэн чиг үүрэг	Дэд чиг үүрэг	Хамтран хэрэгжүүлэгч			
	боловсронгуй болгох					
2.2	ҮЧҮ-4: Хорт хавдрын оношилгоо эмчилгээний чанар хүртээмжийг сайжруулах	3. Хорт хавдрын эмгэг судлал, молекул биологийн оношилгооны чанар хүртээмжийг ХСҮТ болон аймаг, дүүргийн түвшинд нэмэгдүүлэх	ЭМЯ Сангийн яам ЭМДЕГ ЦЭК ДЭМБ ОУАЭА ЭМХТ Эм, эмнэлгийн хэрэгслийн хяналт зохицуулалтын хэлтэс Аймаг, Нийслэл, Дүүргийн ЗДТГ ЭСҮТ Аймаг, Нийслэлийн ЭМГ Аймгийн нэгдсэн эмнэлэг, БОЭТ Дүүргийн ЭМТ			
		4. Хорт хавдрын дүрс оношилгооны чанар, хүртээмжийг нэмэгдүүлэх				
		5. Хавдрын мэс заслын шинэ технологи нэвтрүүлж, аймаг, дүүрэгт хавдрын мэс заслын тусламж үйлчилгээ үзүүлэх чадавхыг нэмэгдүүлэх				
		6. Нөхөн сэргээх мэс заслын эмчилгээнд шинэ технологи нэвтрүүлэх				
		7. Толгой хүзүүний хавдрын мэс засал эмчилгээнд хөнөөл бага мэс заслын арга, технологи, микроларингеал лазер мэс заслыг нэвтрүүлэх				
		8. Элэг шилжүүлэн суулгах заслыг өргөжүүлэн хөгжүүлэх				
		9. Хавдрын мэс заслын үеийн мэдээгүйжүүлэг, өвчин намдаах тусламж үйлчилгээний чанар хүртээмжийг сайжруулах				
		10. Туяа эмчилгээнд олон улсын жишигт нийцсэн шинэ дэвшилтэт техник технологи, арга нэвтрүүлэх				
		11. Хорт хавдрын хими эмчилгээнд шинэ эм, бэлдмэл нэвтрүүлэх, Аймаг, дүүргийн түвшинд хими эмчилгээний чанар хүртээмжийг сайжруулах				
		12. Хавдрын дэмжих тусламж үйлчилгээний чанар хүртээмжийг сайжруулах				
		13. Хөнгөвчлөх болон дэмжих тусламж үйлчилгээнд ар гэр, асран хамгаалагч, олон нийтийн оролцоог нэмэгдүүлэхэд дэмжлэг үзүүлэх ажлыг мэргэжил арга зүйгээр хангана.				
		2.3		ҮЧҮ-5: Цахим эрүүл мэндийн хөгжүүлэх	14. Эмнэлгийн тусламж үйлчилгээний талаарх мэдээллийн цахим орчинг хөгжүүлэх, бүртгэл мэдээллийн урсгалыг бүрэн цахимжуулан хэрэглээг нэмэгдүүлэх	ЭМЯ, ЭМДЕГ Аймаг, нийслэлийн эрүүл мэндийн байгууллагууд

№	Үндсэн чиг үүрэг	Дэд чиг үүрэг	Хамтран хэрэгжүүлэгч
Гурав. Ерөнхий чиг үүрэг: Хорт хавдрын судалгаа, эрдэм шинжилгээ, сургалт эрхлэх			
3.1	ҮЧҮ-6: Хорт хавдрын эрдэм шинжилгээ, судалгааны ажлыг өргөжүүлэх, нотолгоонд суурилсан мэдээ, мэдээллээр хангах	1. Хорт хавдрын судалгааны ажлын тэргүүлэх чиглэлийг тодорхойлох, инноваци, шинэ технологи нэвтрүүлэх чиглэлийн судалгааны ажлыг өргөжүүлэх	ЭМЯ Сангийн яам БШУЯ-ны Шинжлэх ухаан технологийн сан ЭМХТ АШУҮИС Бусад Их, дээд сургуулиуд ДЭМБ IARC IAEA Хамтын ажиллагаатай гадаадын байгууллагууд
		2. Эмч, мэргэжилтнүүдийн судалгааны ажлын чадавхыг сайжруулах	
		3. Төгсөлтийн дараах сургалтын чадавхыг сайжруулах	
		4. Хавдар судлалын салбарт нэвтэрч буй шинэ технологид эмч, мэргэжилтэнүүдийг сургаж, дадлагажуулах	
Дөрөв. Ерөнхий чиг үүрэг: Санхүүгийн болон хүний нөөцийн удирдлагын манлайллыг хангаж, хууль тогтоомж, шийдвэрийг хэрэгжүүлэх, хяналт тавих, нотолгоонд суурилсан төлөвлөлт хийх			
4.1	ҮЧҮ-7: Салбарын хууль тогтоомж, бодлого, хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх хяналт, үнэлгээ хийх	1. Хөрөнгө оруулалт, төсвийн санхүүжилтийн зарцуулалтад хяналт, шалгалт, дотоод аудит хийх	ЭМЯ ЭМДЕГ Сангийн яам БШУЯ ХЗДХЯ ХХНХЯ ХХАХҮЯ НЭМҮТ ХӨСҮТ Эм, эмнэлгийн хэрэгслийн хяналт зохицуулалтын хэлтэс Аймаг, Нийслэл, Дүүргийн ЗДТГ ЭСҮТ
4.2	ҮЧҮ-8: Хавдар судлалын салбарын хүний нөөцийн бодлого хэрэгжүүлж чадавхыг сайжруулах	2. Ажиллагсдын ажиллах нөхцөл, нийгмийн баталгааг хангана.	
		3. Гүйцэтгэлд суурилсан цалин урамшууллын тогтолцоо бүрдүүлнэ.	
4.3	ҮЧҮ-9: Эмнэлгийн санхүүгийн бие даасан байдлыг хангах, тусламж үйлчилгээ авахтай холбоотой үйлчлүүлэгчдэд учрах санхүүгийн эрсдэлээс сэргийлэх	4. Хуулийн хүрээнд эмнэлгийн санхүүгийн бие даасан байдлыг хангаж, санхүүжилтийн тогтолцоог боловсронгуй болгох	
		5. Тусламж үйлчилгээтэй холбоотой үйлчлүүлэгчдэд учрах санхүүгийн эрсдэлийг бууруулах арга хэмжээг хэрэгжүүлэх	

Алхам 2. Холбогдогч талуудыг тодорхойлох.

Холбогдогч талуудыг тодорхойлохдоо ХСҮТ-өөс бусад байгууллагатай харилцах эрх хэмжээг үндэслэв. Тус төвийн үйл ажиллагаанд холбогдогч талуудыг хүснэгт 3 - р харуулав.

Хүснэгт 3. ХСҮТ-ийн үйл ажиллагаанд холбогдогч талууд

№	Холбогдогч талууд	Байгууллагын нэр	Харилцааны чиглэл
1.	Эрүүл мэндийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны төв байгууллага	Эрүүл мэндийн яам	Бодлого, шийдвэрийн хэрэгжилтийг зохион байгуулах, мэдээллээр хангах
2.	Төрийн захиргааны байгууллагууд	Сангийн яам БСШУЯ ХХАХҮЯ ХЗДХЯ Төрийн албаны зөвлөл АТГ	Хамтран ажиллах, мэдээлэл солилцох
3.	Засгийн газрын агентлагууд	ЭМДЕГ Эм, эмнэлгийн хэрэгслийн хяналт, зохицуулалтын хэлтэс Цөмийн энергийн комисс БТСУХ МХЕГ ЭМХТ	Хамтран ажиллах, мэдээллээр хангах
4.	Олон улсын байгууллагууд	ДЭМБ ОУАЭА ОУХСА /IARC/ JICA UICC ANCCA	Хамтран ажиллах, төсөл хөтөлбөр хэрэгжүүлэх
5.	Төрийн бус байгууллагууд	Нийгэмлэг, холбоо Хувийн хэвшлийн байгууллага	Хамтран ажиллах, мэдээлэл солилцох
6.	Эрүүл мэндийн салбарын байгууллагууд	Тусгай мэргэжлийн төвүүд Төрөлжсөн мэргэшлийн эмнэлгүүд ЭМЯ-ны тусгай зөвшөөрөл бүхий клиник НЭМҮТ	Хамтран ажиллах, мэдээлэл солилцох
7.	Эрдэм шинжилгээний байгууллагууд	Их дээд сургуулиуд ЭМХТ АШУУИС	Төрөлжсөн мэргэшлийн болон тасралтгүй сургалт зохион байгуулах, эрдэм шинжилгээ, судалгааны ажил хийх
8.	Бусад төрийн байгууллагууд	Аймаг, Нийслэл, Дүүрэг, Сумын ЗДТГ Аймаг, Нийслэлийн ЭМГ Аймгийн нэгдсэн эмнэлэг БОЭТ Дүүргийн эрүүл мэндийн төв	Хамтран ажиллах Лавлагаа, шинжилгээ хийх Төрөлжсөн мэргэшлийн болон тасралтгүй сургалт зохион байгуулах
9.	Эм, урвалж, эмнэлгийн тоног төхөөрөмж ханган нийлүүлэгч байгууллага	ЭЭХХЗГ Ханган нийлүүлэгч байгууллагууд	Төвийн үндсэн үйл ажиллагаанд шаардлагатай эм, урвалж, эмнэлгийн хэрэгсэл, тоног төхөөрөмжийг нийлүүлэх
10.	Иргэд		Хамтран ажиллах, мэдээллээр хангах
11.	Бусад		Ариутгал, халдваргүйтгэл, цахилгаан эрчим хүч, дулаан хангамж

ГУРАВ. АЛСЫН ХАРАА

Олон улсын магадлан итгэмжлэлээр хүлээн зөвшөөрөгдсөн эмчилгээ оношилгоо, эрдэм шинжилгээ, сургалтын Ази Номхон далайн тэргүүлэх байгууллага болно.

ДӨРӨВ. ЭРХЭМ ЗОРИЛГО

Хавдрын оношилгоо, эмчилгээний тусламж үйлчилгээнд шинжлэх ухааны шинэ дэвшилтэт технологи, инновацыг нэвтрүүлж, хавдрын урьдчилан сэргийлэлт, эрт илрүүлэлтийг нэмэгдүүлснээр Монгол хүн амын дундах хорт хавдрын шалтгаант нас баралтыг бууруулж, өвчтөний амьдралын чанарыг сайжруулах

ТАВ. ОРЧНЫ ШИНЖИЛГЭЭ

Орчны шинжилгээг хавдраас сэргийлэх, хянах бодлогын баримт бичигт тусгагдсан зорилго зорилт, хуулиар хүлээсэн чиг үүргийг хэрэгжүүлэхэд чиглэсэн зорилтыг хэрэгжүүлэх хүрээнд тодорхойлж гаргасан (Хүснэгт 4) .

Хүснэгт 4. Орчны шинжилгээ

Дотоод орчин	
Давуу тал	Сул тал
<ul style="list-style-type: none"> • Монгол улсын хөгжлийн урт болон дунд хугацааны бодлогын баримт бичгүүдэд хүн амын дунд зонхилон тохиолдох хорт хавдрын өвчлөл, тархалт, нас баралтыг бууруулах зорилго, зорилтууд тусгагдсан. • Хорт хавдраас сэргийлэх, хянах 3 дэд хөтөлбөрийг хэрэгжүүлж байсан туршлагатай. • Үндэсний хэмжээнд хавдрын лавлагаа тусламж үйлчилгээ үзүүлэх чадамж бүрдсэн. • Хавдрын хяналт (урьдчилан сэргийлэлт, эрт илрүүлэг, оношилгоо, эмчилгээ, эрдэм шинжилгээ, хорт хавдрын бүртгэл тандалт)-ын бүх чиглэлээр эрүүл мэндийн болон бусад салбарын байгууллагуудыг мэргэжил арга зүйгээр болон нотолгоонд суурилсан мэдээллээр хангах чадавх бүрдсэн. • ХСҮТ-ийн түвшинд олон улсад өрсөлдөхүйц өндөр түвшинд бэлтгэгдсэн мэргэшсэн хүний нөөцтэй. Нийт эмч, мэргэжилтэний 41% мэргэжлийн зэрэгтэй, 15% нь магистраас дээш боловсролын зэрэгтэй. • Үндэсний хэмжээнд хавдар судлалын чиглэлээр эмч, сувилагч, мэргэжилтнүүдийг бэлтгэх, мэргэшүүлэх, төгсөлтийн дараах сургалт явуулдаг.	<ul style="list-style-type: none"> • Одоогийн үндсэн барилга нь 40 гаруй жилийн өмнө баригдсан тул өнөөгийн тусламж, үйлчилгээний хэрэгцээ, стандартын шаардлагад бүрэн нийцэхгүй байна. • Оношилгоо, эмчилгээний өндөр технологи бүхий зарим тоног төхөөрөмж /дархлаа эмчилгээний генийн хромосомын шинжилгээ, MRI, ПЭТ КТГ, робот мэс засал, ангиографийн эмчилгээний зарим технологи г.м/ дутагдалтай. • Эмч, мэргэжилтний эрдэм шинжилгээ, судалгааны ажил хийх чадвар жигд бус, судалгааны чадамж сул. • Аймаг, дүүрэгт хавдар судлаач эмч, хавдрын сувилагч, хавдар бүртгэгч нар ажлын байрандаа тогтвор суурьшилтай ажилладаггүй, өөр ажил хавсран гүйцэтгэдэг. • Мэргэшсэн эмч, мэргэжилтэний ажлын байрны сэлгээ их байдаг. • Хүлээгдэл, төвлөрөл их байдаг.

<ul style="list-style-type: none"> • Эрдэм шинжилгээ, судалгааны ажил эрхлэх хүний нөөцийн болон лаборатор (эд, эсийн банк, молекул биологийн болон эмгэг судлал)-ийн чадавх бүрдсэн. • Өндөр хөгжилтэй гадаад улс орнуудын олон байгууллага, анагаахын их сургуулиудтай хамтын ажиллагааны гэрээтэй ажилладаг. • Тархи, мэдрэлийн хорт хавдрын мэс засал, туяа эмчилгээний шинэ аргуудыг нэвтрүүлэх боломжтой. • Элэг шилжүүлэн суулгах эксперт болон гадаад үйлчлүүлэгчийн тоо нэмэгдэж байна. • Сүүлийн үеийн шинэ технологиуд тасралтгүй нэвтэрч байна. 	
Гадаад орчин	
<p style="text-align: center;">Боломж</p> <ul style="list-style-type: none"> • Засгийн газрын урт болон дунд хугацааны бодлого, төлөвлөгөөнд хавдрын хяналтын асуудал тусгагдсан, Мянганы хөгжлийн зорилтуудыг тодорхойлсон. • ДЭМБ, ОУАЭА, УИСС, НҮБ-ын харьяа агентлагууд зэрэг байгууллагууд санхүүгийн болон техникийн дэмжлэг үзүүлж хамтын ажиллагааг илүү өргөжүүлэх боломжтой. • Өндөр хөгжилтэй гадаад улс орнуудын олон байгууллага, анагаахын их сургуулидтай 2 талт болон олон талт хамтын ажиллагааны гэрээ байгуулан эмч мэргэжилтэн бэлтгэх, судалгааны ажил хийх, тоног төхөөрөмж нийлүүлэх чиглэлийн үйл ажиллагааг өргөжүүлсэн. • Аймаг, дүүргийн эрүүл мэндийн байгууллагууд хавдрын тусламж үйлчилгээний чанар хүртээмжийг сайжруулах талаар хүчин чармайлт гаргаж, хамтран ажилладаг болсон. • Хавдрын эсрэг үйл ажиллагаанд хувийн хэвшлийн болон ТББ, олон нийтийн байгууллагууд, хувь хүний оролцоо нэмэгдэж байна. 	<p style="text-align: center;">Эрсдэл</p> <ul style="list-style-type: none"> • Улс орны эдийн засгийн хямрал, бодлогын тогтворгүй байдаг. • Амьдралын хэв маягийн өөрчлөлт, орчны бохирдол, хоол хүнсний аюулгүй байдал, хөдөлгөөний хомсдол зэрэг эрсдэлт хүчин зүйлсийн тархалт жилээс жилд нэмэгдэж байгаатай холбоотой хавдрын өвчлөл, нас баралт нэмэгдэх • Хүн амын эрүүл мэндийн боловсрол хангалтгүй байдаг нь эрт илрүүлэхэд болон тусламж, үйлчилгээнд сөргөөр нөлөөлөх • Эмнэлгийн ажилтнууд ялангуяа сувилагч, туяа эмчилгээ, дүрс оношилгооны техникч гэх мэт ажиллах хүчний хомсдол үүсэх • Ижил чиглэлээр тусламж, үйлчилгээ үзүүлэх улс, хувийн хэвшлийн эрүүл мэндийн байгууллага олширч байгаа нь хүний нөөцийн дутагдал үүсгэхэд нөлөөлөх

ЗУРГАА. СТРАТЕГИЙН ЗОРИЛГО, ЗОРИЛТ

Зорилго: Нийгмийн эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг өргөжүүлэх, хүн амыг хорт хавдраас урьдчилан сэргийлэх, эрт илрүүлгийн тогтолцоог бүрдүүлэх, хорт хавдрын тусламж үйлчилгээг тасралтгүй, чанартай, хүртээмжтэй хүргэж, эмчилгээний үр дүнг сайжруулснаар хорт хавдрын шалтгаант нас баралтыг бууруулахад оршино.

Зорилт:

Стратегийн зорилт 1:

Нийгмийн эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээг өргөжүүлэх хүн амыг хорт хавдраас урьдчилан сэргийлэх, эрт илрүүлгийн тогтолцоог бүрдүүлэх болон анхдагч эрсдэлт хүчин зүйлсийн тархалтыг бууруулах чиглэлд бодлого боловсруулах, хэрэгжүүлэх

Стратегийн зорилт 2:

Олон улсын чанарын шаардлагын түвшинд хүрсэн аюулгүй, чанартай, үйлчлүүлэгч төвтэй хорт хавдрын тусламж үйлчилгээг тэгш, хүртээмжтэй, чирэгдэлгүй үзүүлэх

Стратегийн зорилт 3:

Хорт хавдрын судалгаа, эрдэм шинжилгээний ажлын тэргүүлэх чиглэлийг тодорхойлох, нотолгоонд суурилсан мэдээ, мэдээллээр хангах

Стратегийн зорилт 4:

Санхүүгийн болон хүний нөөцийн удирдлагын манлайллыг хангаж, хууль тогтоомж, шийдвэрийг хэрэгжүүлэх, хяналт тавих, нотолгоонд суурилсан төлөвлөлт хийх

Төлөвлөгөөг баталсан:
Эрүүл мэндийн сайд
(албан тушаал)
Тэмдэг

Төсвийн Ерөнхийлөн захирагч
..... /С. Чинзориг/
(гарын үсэг)

.....
(огноо)

Төлөвлөгөөг боловсруулсан:
ХСҮТ-ийн Захирал
(албан тушаал)

Тэмдэг

Төсвийн Шууд захирагч
..... /Н. Эрдэнэхүү/
(гарын үсэг)

.....
(огноо)

ХАВДАР СУДЛАЛЫН ҮНДЭСНИЙ ТӨВИЙН 2023-2026 ОНЫ ХӨГЖЛИЙН СТРАТЕГИ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Бодлогын баримт бичигт тусгагдсан болон үндсэн чиг үүргээ хэрэгжүүлэх зорилт	Стратеги /арга зам/	Шалгуур үзүүлэлт	Суурь түвшин	Зорилтот түвшин				Санхүүгийн эх үүсвэр (сая төгрөг)
				2023 он	2024 он	2025 он	2026 он	
ЕРӨНХИЙ ЧИГ ҮҮРГИЙН НЭР 1. ХОРТ ХАВДРЫН БҮРТГЭЛ, УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭЛТ, ЭРТ ИЛРҮҮЛГИЙН УДИРДЛАГА, ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТ, ХЭРЭГЖИЛТИЙГ ХАНГАХ								
Үндсэн чиг үүрэг 1. Хорт хавдрын эрт илрүүлэг болон анхдагч урьдчилан сэргийлэлтийн бодлогыг үндэсний түвшинд хэрэгжүүлэхэд мэргэжлийн нэгдсэн удирдлагаар хангах								
Зорилт-1.1 Хавдрын эрт үеийн шинж тэмдэг болон анхдагч эрсдэлт хүчин зүйлсээс сэргийлэх чиглэлээр мэдээлэл, сургалт, сурталчилгааны ажил зохион байгуулах	1.1.1. Зонхилон тохиолдох хавдруудын эрт илрүүлэг, эрт үеийн шинж тэмдгүүд болон авах арга хэмжээний талаар эрсдэлт	Төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн хувь Зохион байгуулсан арга хэмжээний тоо	Жилд 4-5 мэдээлэл сурталчилгааны санамж, постер боловсруулж түгээсэн. Сар бүр зонхилон тохиолдох	Төлөвлөгөөг 80-иас доошгүй хувь хэрэгжүүлсэн байна. Жилд 10-аас доошгүй сургалт сурталчилгааны ажил	Төлөвлөгөөг 80-иас доошгүй хувь хэрэгжүүлсэн байна. Жилд 10-аас доошгүй сургалт сурталчилгааны ажил	Төлөвлөгөөг 90-иас доошгүй хувь хэрэгжүүлсэн байна. Жилд 10-аас доошгүй сургалт сурталчилгааны ажил	Төлөвлөгөөг бүрэн хэрэгжүүлсэн байна. Жилд 10-аас доошгүй сургалт сурталчилгааны ажил зохион	Эрүүл мэндийг дэмжих сан, төсөл хөтөлбөр

Бодлогын баримт бичигт тусгагдсан болон үндсэн чиг үүргээ хэрэгжүүлэх зорилт	Стратеги /арга зам/	Шалгуур үзүүлэлт	Суурь түвшин	Зорилтот түвшин				Санхүүгийн эх үүсвэр (сая төгрөг)
				2023 он	2024 он	2025 он	2026 он	
	насныханд зориулсан мэдээлэл сурталчилгааны ажлуудыг жил бүр төлөвлөн зохион байгуулна	Цахим хуудасны хандалтын тоо	хавдрын сэдвээр цахим зөвлөгөө өгсөн Хандалтын тоо-20000	зохион байгуулсан байна. Хандалтын тоо суурь үзүүлэлтээс 10-аас багагүй хувиар өссөн байна.	зохион байгуулсан байна. Хандалтын тоо суурь үзүүлэлтээс 10-аас багагүй хувиар өссөн байна.	зохион байгуулсан байна. Хандалтын тоо өмнөх оны үзүүлэлтээс 15-аас багагүй хувиар өссөн байна.	байгуулсан байна. Хандалтын тоо өмнөх оны үзүүлэлтээс 20-аас багагүй хувиар өссөн байна.	
Зорилт-1.2. Хавдрын урьдчилан сэргийлэлт, эрт илрүүлгийн үйл ажиллагааг эрчимжүүлэх	1.2.1. Аймаг, дүүргийн эрт илрүүлгийн нэгжийн бүтэц, орон тоо, хэрэгжүүлэх үйл ажиллагаа, эрт илргүүлгийн хэрэгцээний судалгаа хийнэ.	Судалгааны тайлан Хорт хавдрын эрт илрүүлэг үзлэгийн хамрагдалтын хувь	Улсын хэмжээнд умайн хүзүүний хорт хавдрын эрт илрүүлгийн хамрагдалтын хувь 2022 онд 35.2 хувь	Судалгаа хийж, үр дүнг холбогдох байгууллагуу дад тайлагнасан байна. Умайн хүзүүний хорт хавдрын эрт илрүүлгийн хамрагдалтын хувь өмнөх оныхоос 5-аас багагүй хувиар нэмэгдсэн байна.	Эрт илрүүлгийн нэгжийн бүтэц, орон тоо, үйл ажиллаганы чиглэлийг тодорхойлж, ЭМЯ-д санал хүргүүлсэн байна. Умайн хүзүүний хорт хавдрын эрт илрүүлгийн хамрагдалтын хувийг өмнөх оныхоос 5-аас багагүй хувиар нэмэгдсэн байна.	Умайн хүзүүний хорт хавдрын эрт илрүүлгийн хамрагдалтын хувийг өмнөх оныхоос 5-аас багагүй хувиар нэмэгдсэн байна.	Умайн хүзүүний хорт хавдрын эрт илрүүлгийн хамрагдалтын хувийг өмнөх оныхоос 10-аас багагүй хувиар нэмэгдсэн байна. Аймаг, дүүрэгт хорт хавдрын эрт илрүүлгийн нэгж байгуулагдсан байна.	ЭМДС

Бодлогын баримт бичигт тусгагдсан болон үндсэн чиг үүргээ хэрэгжүүлэх зорилт	Стратеги /арга зам/	Шалгуур үзүүлэлт	Суурь түвшин	Зорилтот түвшин				Санхүүгийн эх үүсвэр (сая төгрөг)
				2023 он	2024 он	2025 он	2026 он	
					байна.			
	1.2.2. Умайн хүзүүний хорт хавдрын эрт илрүүлэгт хүний папиллома вирус (ХПВ) илрүүлэх шинжилгээг нэвтрүүлэх бэлтгэл хангана.	ХПВ илрүүлэх шинжилгээний зардлын тооцоо судалгаа ХПВ илрүүлэх шинжилгээ ашиглан эрт илрүүлэг үзлэг хийсэн хийсэн тоо	Байхгүй	ХПВ илрүүлэх шинжилгээний зардлын тооцоо судалгааг хийж Эрүүл мэндийн даатгалын сан, ЭМЯ-д хүргүүлсэн байна.	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас эрт илрүүлгийн ХПВ шинжилгээний зардал хариуцах шийдвэр гарсан байна.	ХПВ илрүүлэх шинжилгээ ашиглан эрт илрүүлэг үзлэг хийсэн хийсэн тоо-500-аас цөөнгүй байна.	ХПВ илрүүлэх шинжилгээ ашиглан эрт илрүүлэг үзлэг хийсэн тоо өмнөх оныхоос 2 дахин өссөн байна.	ЭМДС
Зорилт-1.3. Хорт хавдраас урьдчилан сэргийлэх, эрт илрүүлэгт байгууллага, хувь хүний үүрэг, оролцоог нэмэгдүүлэх ажил, нөлөөллийн уулзалт зохион байгуулна.	1.3.1. Хорт хавдраас урьдчилан сэргийлэх, эрт илрүүлэгт байгууллага, хувь хүний үүрэг, оролцоог нэмэгдүүлэх сурталчилгаа, нөлөөллийн уулзалтыг БОЭТ болон НЭМГ-ыг түшиглэн зохион байгуулна.	- Хийгдсэн сургалтын тоо - Шийдвэр гаргагч нарт зориулсан нөлөөллийн уулзалтын тоо	-	Аймаг, дүүргийн бодлого боловсруулагч, шийдвэр гаргах түвшиний удирдах ажилтнуудад нөлөөллийн 2 удаагийн уулзалт, сургалтыг зохион байгуулсан байна.	Нөлөөллийн уулзалт, сургалтыг БОЭТ, Нийслэлийн ЭМГ-ийн харьяа байгууллагуудад нийт 4 удаагийн сургалт зохион байгуулсан байна.	Аймаг, дүүргийн бодлого боловсруулагч, шийдвэр гаргах түвшиний удирдах ажилтнуудад нөлөөллийн 2 удаагийн уулзалт зохион байгуулсан байна.	Аймаг, дүүргийн эрүүл мэндийн салбарын удирдах ажилтны уулзалт 2 удаа зохион байгуулсан байна.	Эрүүл мэндийг дэмжих сан, төсөл хөтөлбөр

Бодлогын баримт бичигт тусгагдсан болон үндсэн чиг үүргээ хэрэгжүүлэх зорилт	Стратеги /арга зам/	Шалгуур үзүүлэлт	Суурь түвшин	Зорилтот түвшин				Санхүүгийн эх үүсвэр (сая төгрөг)
				2023 он	2024 он	2025 он	2026 он	
	1.3.2. Хорт хавдраас сэргийлэх “Эрт илрүүлгийн өврийн карт”-ын загвар боловсруулан нэвтрүүлнэ.	Боловсруулсан Өврийн картын загвар Хэвлэж түгээсэн “Эрт илрүүлгийн өврийн карт”-ын тоо	-	Хорт хавдраас сэргийлэх “Эрт илрүүлгийн өврийн карт”-ыг хүн амд хэрхэн ашиглах талаар сургаж, үндэсний хэмжээнд нэвтрүүлсэн байна.	Хорт хавдраас сэргийлэх “Эрт илрүүлгийн өврийн карт”-ыг нийт хүн амын 5 хувьд түгээсэн байна.	Хорт хавдраас сэргийлэх “Эрт илрүүлгийн өврийн карт”-ыг нийт хүн амын 8 хувьд түгээсэн байна.	Хорт хавдраас сэргийлэх “Эрт илрүүлгийн өврийн карт”-ыг нийт хүн амын 10 хувьд түгээсэн байна.	Улсын төсөв
Үндсэн чиг үүрэг 2. Хүн амд суурилсан хавдрын бүртгэлийн чадавхыг бэхжүүлэх								
Зорилт-2.1. Хорт хавдрын бүртгэлийн чанарыг сайжруулахад холбогдох мэргэжилтэнүүдийг чадавхижуулах	Хорт хавдрын бүртгэл судлалаар эрүүл мэндийн байгууллагыг мэргэжил арга зүйгээр хангаж, танхим болон ажлын байрны дагалдан сургалт зохион байгуулна.	Сургалтад хамрагдсан эмч, мэргэжилтний тоо	Хорт хавдрын бүртгэл судлалаар хэрэгцээнд тулгуурлан мэргэжилтэн суралцаж төгссөн байна.	Тухайн жилд сургагдсан мэргэжилтний тоо	Тухайн жилд сургагдсан мэргэжилтний тоо	Тухайн жилд сургагдсан мэргэжилтний тоо	Тухайн жилд сургагдсан мэргэжилтний тоо	ЭМДС
ЕРӨНХИЙ ЧИГ ҮҮРГИЙН НЭР- 2. ХОРТ ХАВДРЫН ЛАВЛАГАА ТУСЛАМЖ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЧАНАР, ХҮРТЭЭМЖИЙГ САЙЖРУУЛАХ								
Үндсэн чиг үүрэг 3. ХСҮТ-ийн эмнэлгийн тусламж үйлчилгээний чанар, хүртээмжийг тасралтгүй сайжруулах тогтолцоог боловсронгуй болгох								
Зорилт 3.1. Төвийн тусламж үйлчилгээний чанар,	3.1.1. Стандарт үйл ажиллагааны	Шинэчлэгдсэн СҮАЗ-ын тоо	2020 онд 34 тасаг, албадад стандарт үйл	5-аас доошгүй тасгийн үйл	Стандарт үйл ажиллагааны	Стандарт үйл ажиллагааны зааварчилгаа	Стандарт үйл ажиллагааны зааварчилгаа	ЭМДС

Бодлогын баримт бичигт тусгагдсан болон үндсэн чиг үүргээ хэрэгжүүлэх зорилт	Стратеги /арга зам/	Шалгуур үзүүлэлт	Суурь түвшин	Зорилтот түвшин				Санхүүгийн эх үүсвэр (сая төгрөг)
				2023 он	2024 он	2025 он	2026 он	
аюулгүй байдлын хяналтын төлөвлөгөөг боловсруулан хэрэгжүүлнэ.	зааварчилгаа (СҮАЗ) болон журмын хэрэгжүүлэлтийг сайжруулж, шинэчлэн боловсруулна.	СҮАЗ-ын хэрэгжилтийн хувь	ажиллагааны зааварчилгааг шинээр боловсруулан хэрэгжүүлж эхэлсэн.	ажиллагааны СҮАЗ-ыг шинэчлэн боловсруулсан байна. Стандарт үйл ажиллагааны зааварчилгааг 80-аас доошгүй хувь хэрэгжүүлсэн байна.	зааварчилгааны дагуу хийгдсэн тусламж үйлчилгээний хувь 90 болсон байна.	ны дагуу хийгдсэн тусламж үйлчилгээний хувь 100 болсон байна.	ны дагуу хийгдсэн тусламж үйлчилгээний хувь 100 болсон байна.	
	3.1.2. Хорт хавдрын эмчилгээ, оношилгооны удирдамж, үйлдлийн стандарт шинэчлэн боловсруулж батлуулна.	ЭМС-ын тушаалаар батлуулсан удирдамжийн тоо Удирдамжийн хэрэгжилтийн хувь	2022 онд эмчилгээ оношилгооны удирдамжийн эхний хувилбарыг ЭМЯ-д хүргүүлсэн.	Гардан үйлдлийн стандарт-186 Оношилгоо эмчилгээний удирдамж 10-аас цөөнгүй боловсруулсан байна.	Хорт хавдрын эмчилгээ, оношлогооны удирдамж, үйлдлийн стандарт шинэчлэн боловсруулж 80 хүртэл хувь хэрэгжүүлсэн байна.	Хорт хавдрын эмчилгээ, оношлогооны удирдамж, үйлдлийн стандарт шинэчлэн боловсруулж 90-ээс доошгүй хувь хэрэгжүүлсэн байна.	Хорт хавдрын эмчилгээ, оношлогооны удирдамж, үйлдлийн стандарт шинэчлэн боловсруулж 100% хэрэгжүүлсэн байна.	ЭМДС
	3.1.3. Олон улсын ISO 9001:2015 стандартын хэрэгжилтийг тасралтгүйгээр хангаж ажиллана.	Олон улсын ISO 9001:2015 стандартын баталгаажилт	2021 онд ISO 9001:2015 стандартын баталгаажилт хийгдсэн.	Олон улсын ISO 9001:2015 стандартын хэрэгжилт 90-ээс доошгүй хувь байна.	Олон улсын ISO 9001:2015 стандартыг 90 ба түүнээс дээш хувь хэрэгжүүлсэн байна.	Олон улсын ISO 9001:2015 стандартыг 90 ба түүнээс дээш хувь хэрэгжүүлсэн байна.	Олон улсын ISO 9001:2015 стандартыг 90 ба түүнээс дээш хувь хэрэгжүүлсэн байна.	ЭМДС

Бодлогын баримт бичигт тусгагдсан болон үндсэн чиг үүргээ хэрэгжүүлэх зорилт	Стратеги /арга зам/	Шалгуур үзүүлэлт	Суурь түвшин	Зорилтот түвшин				Санхүүгийн эх үүсвэр (сая төгрөг)
				2023 он	2024 он	2025 он	2026 он	
		Стандартын хэрэгжилтийн хувь						
	3.1.4. ЗГ-ийн 2015 оны 483-р тогтоолын дагуу дотоод аудитын үйл ажиллагааг хэрэгжүүлнэ.	Төлөвлөгөөний дагуу жил бүр хийгдсэн аудитын тайлангийн тоо	2021 онд дотоод аудит бэлтгэх сургалтын 8 удаагийн аудитын тайлан	Хөтөлбөрийн дагуу алба тасаг бүрт дотоод аудит хийсэн хувь-100% байна.	Хөтөлбөрийн дагуу алба тасаг бүрт дотоод аудит хийсэн хувь-100% байна.	Хөтөлбөрийн дагуу алба тасаг бүрт дотоод аудит хийсэн хувь-100% байна.	Хөтөлбөрийн дагуу алба тасаг бүрт дотоод аудит хийсэн хувь-100% байна.	ЭМДС
Зорилт-3.3 Сувилахуйн тусламж үйлчилгээний чанар, хүртээмжийг сайжруулна.	3.3.1. Сувилахуйн гардан ажилбарын сургалтын орчинг (skill lab) сайжруулна.	Засвар хийсэн сургалтын өрөө	Одоо нэг ор бүхий гардан ажилбарын өрөө, 30 суудалтай лекцын өрөөтэй ажиллаж байна (тоног төхөөрөмж, муляж, тавилгууд хуучирсан).	Гардан ажилбарын сургалтын өрөөний зураг төсөл гаргаж, өрөөний барилгын засвар хийгдсэн байна.	Сургалтын өрөөг тохижуулах 15 ш ширээ, 30 ш сандал, проектор, ТВ авч сургалтын орчинг сайжруулах	Сургалтын өрөөнд бүтэн биеийн болон хэсэгчилсэн муляж авч, гардан ажилбарын дадлага хийх орчинг сайжруулах	Олон улсын сургалтын стандарт (skill lab)-д нийцсэн сургалтын орчинг бүрдүүлнэ.	ЭМДС
Үндсэн чиг үүрэг - 4. Хорт хавдрын оношилгоо эмчилгээний чанар хүртээмжийг сайжруулах								
Зорилт- 4.1. Хорт хавдрын эмгэг судлал, молекул биологийн оношилгооны чанар хүртээмжийг нэмэгдүүлнэ.	4.1.1. Шингэнд суурилсан эмэгтэйчүүдийн эсийн шинжилгээг нэвтрүүлнэ.	Батлагдсан протоколын тоо Шинээр нэвтэрсэн технологи ашиглан хийсэн	Нэвтрээгүй	Шингэнд суурилсан эсийн шинжилгээний протокол боловсруулж батлуулсан байна.	Шингэнд суурилсан эсийн шинжилгээний аргыг нийт шинжилгээний 20 хувьд	Шингэнд суурилсан эсийн шинжилгээний аргыг нийт шинжилгээний 30 хувьд	Шингэнд суурилсан эсийн шинжилгээний аргыг 50 хувьд хэрэгжүүлсэн байна	ЭМДС

Бодлогын баримт бичигт тусгагдсан болон үндсэн чиг үүргээ хэрэгжүүлэх зорилт	Стратеги /арга зам/	Шалгуур үзүүлэлт	Суурь түвшин	Зорилтот түвшин				Санхүүгийн эх үүсвэр (сая төгрөг)
				2023 он	2024 он	2025 он	2026 он	
		шинжилгээний эзлэх хувь			ашигласан байна.	ашигласан байна.		
	4.1.2. Иммуногисто-химийн маркерийг нэмэгдүүлнэ.	Оношилгоонд нэвтэрсэн маркерийн тоо	PDL1 маркер үздэг	Жил бүр 2-3 мутаци, маркер оношилгоонд нэвтэрсэн байна.	Жил бүр 2-3 мутаци, маркер оношилгоонд нэвтэрсэн байна.	Жил бүр 2-3 мутаци, маркер оношилгоонд нэвтэрсэн байна.	Жил бүр 2-3 мутаци, маркер оношилгоонд нэвтэрсэн байна.	ЭМДС
	4.1.3. Клиник лабораторийн тасгийг олон улсын ISO 15189 стандартын магадлан итгэмжлэлд хамруулна.	ISO 15189 Магадлан итгэмжлэлийн гэрчилгээ Хийгдсэн шинжилгээний тоо	Стандартын шаардлага хангасан үйл ажиллагаа	ISO 15189 стандартын магадлан итгэмжлэл авах бэлтгэл ажил хангасан байна.	ISO 15189 стандартыг үйл ажилллагаан даа 90 ба түүнээс дээш хувь хэрэгжүүлсэн байна.	ISO 15189 стандартыг 100% хэрэгжүүлсэн байна. Шинжилгээний тоо өмнөх оноос 10-аас доошгүй хувиар нэмэгдсэн байна.	ISO 15189 стандартыг 100% хэрэгжүүлсэн байна. Шинжилгээний тоо өмнөх оноос 20-аас доошгүй хувиар нэмэгдсэн байна.	ЭМДС
	4.1.4. Хавдрын мутаци тодорхойлох шинжилгээний тоо, төрлийг нэмэгдүүлнэ.	Шинээр нэвтэрсэн шинжилгээг хийсэн хүний тоо (өссөн дүн) Шинээр нэвтрүүлсэн шинжилгээний төрөл	5 төрлийн мутаци, 150-200 хүнд хийсэн.	2 хүртэл төрлийн мутаци үзэх аргыг шинээр нэвтрүүлсэн байна. Уг шинжилгээг 50-иас цөөнгүй хүнд хийсэн байна.	2-3 төрлийн мутаци үзэх аргыг шинээр нэвтрүүлсэн байна. Уг шинжилгээг өссөн дүнгээр 100-аас цөөнгүй хүнд хийсэн байна.	2-3 төрлийн мутаци үзэх аргыг шинээр нэвтрүүлсэн байна. Уг шинжилгээг өссөн дүнгээр 200-аас цөөнгүй хүнд хийсэн байна.	2-3 төрлийн мутаци үзэх аргыг шинээр нэвтрүүлсэн байна. Уг шинжилгээг өссөн дүнгээр 300-аас цөөнгүй хүнд хийсэн байна.	ЭМДС

Бодлогын баримт бичигт тусгагдсан болон үндсэн чиг үүргээ хэрэгжүүлэх зорилт	Стратеги /арга зам/	Шалгуур үзүүлэлт	Суурь түвшин	Зорилтот түвшин				Санхүүгийн эх үүсвэр (сая төгрөг)
				2023 он	2024 он	2025 он	2026 он	
Зорилт-4.2. Хорт хавдрын дүрс оношилгооны чанар, хүртээмжийг нэмэгдүүлнэ.	4.2.1. Тодосгогч бодис бүхий эхо оношилгоог нэвтрүүлнэ.	Оношилгоо хийсэн хүний тоо	-	Нийт эхо оношилгоо хийлгэсэн хүмүүсийн 10 хувиас доошгүй хүн хамруулсан байна.	Нийт эхо оношилгоо хийлгэсэн хүмүүсийн 20 хувиас доошгүй хүн хамруулсан байна.	Нийт эхо оношилгоо хийлгэсэн хүмүүсийн 30 хувиас доошгүй хүн хамруулсан байна.	Нийт эхо оношилгоо хийлгэсэн хүмүүсийн 50 хувиас доошгүй хүн хамруулсан байна.	ЭМДС
	4.2.2. Дэвшилтэт технологи болох хиймэл оюун ухааныг ашиглан үүсгэвэр өөрчлөлтийн оношилгоог нарийвчлан тогтооно.	Хиймэл оюун ухааныг ашиглан хийсэн дүрс оношилгооны эзлэх хувь	-	Дүрс оношилгооны 10-аас доошгүй хувь-д хиймэл оюун ухаан бүхий технологийг ашигласан байна.	Дүрс оношилгооны 20-оос доошгүй хувь-д хиймэл оюун ухаан бүхий технологийг ашигласан байна.	Дүрс оношилгооны 30-аас доошгүй хувь-д хиймэл оюун ухаан бүхий технологийг ашигласан байна.	Дүрс оношилгооны 50-иас доошгүй хувь-д хиймэл оюун ухаан бүхий технологийг ашигласан байна.	ЭМДС
	4.2.3. MRI аппарат суурилуулж, оношилгоонд ашиглана.	Аппаратын тоо Оношилгоонд хамрагдсан хүний тоо	-	MRI аппарат суурилуулсан байна. 1-2 Эмч, техникчийг сургалтад хамруулсан байна.	Оношилгоонд 100-с доошгүй хүн хамрагдсан байна.	Оношилгоонд хамрагдсан хүний тоо өмнөх оныхоос 10-аас доошгүй хуиар нэмэгдсэн байна.	Оношилгоонд хамрагдсан хүний тоо өмнөх оныхоос 10-аас доошгүй хуиар нэмэгдсэн байна.	Улсын төсөв
	4.2.4. PET-CT суурилуулж, оношилгоонд ашиглана.	Аппаратын тоо Оношилгоонд хамрагдсан хүний тоо	-	PET-CT аппарат суурилуулсан байна.	Оношилгоонд 100-с доошгүй хүн хамрагдсан байна.	Оношилгоонд өссөн дүнгээр 300-аас доошгүй хүн хамрагдсан байна.	Оношилгоонд өссөн дүнгээр 500-аас доошгүй хүн хамрагдсан байна.	Улсын төсөв

Бодлогын баримт бичигт тусгагдсан болон үндсэн чиг үүргээ хэрэгжүүлэх зорилт	Стратеги /арга зам/	Шалгуур үзүүлэлт	Суурь түвшин	Зорилтот түвшин				Санхүүгийн эх үүсвэр (сая төгрөг)
				2023 он	2024 он	2025 он	2026 он	
Зорилт-4.3. Хавдрын мэс заслын шинэ технологи нэвтрүүлж, аймаг дүүрэгт хавдрын мэс заслын тусламж үйлчилгээ үзүүлэх чадавхыг нэмэгдүүлнэ.	4.3.1. Умайн хүзүү болон өндгөвчний хорт хавдар оноштой нөхөн үржихүйн насны эмэгтэйчүүдэд эрхтэн хадгалах төгс мэс заслын тоо, эзлэх хувийг нэмэгдүүлнэ.	Эрхтэн хадгалах мэс заслын эзлэх хувь	Умайн хүзүүний өмөнгийн урьдал, байран ба бичил цөмрөлттэй өмөн оноштой эмэгтэйчүүдэд хийгдсэн.	Эрхтэн хадгалах төгс мэс заслын эзлэх хувь 20% хүрсэн байна.	Эрхтэн хадгалах төгс мэс заслын эзлэх хувь 30% хүрсэн байна.	Эрхтэн хадгалах төгс мэс заслын эзлэх хувь 50% хүрсэн байна.	Эрхтэн хадгалах төгс мэс заслын эзлэх хувь 80% хүрсэн байна.	ЭМДС
	4.3.2. Дурангийн аргаар хийх мэс заслын хувийг нэмэгдүүлнэ.	Дурангийн мэс заслын эзлэх хувь	Нийт хагалгааны 10% дурангийн аргаар хийгдсэн байна.	Нийт мэс заслын дотор дурангийн хагалгааны эзлэх хувь 15%-с доошгүй байна.	Нийт мэс заслын дотор дурангийн хагалгааны эзлэх хувь 20%-с доошгүй байна.	Нийт мэс заслын дотор дурангийн хагалгааны эзлэх хувь 30%-с доошгүй байна.	Нийт мэс заслын дотор дурангийн хагалгааны эзлэх хувь 40%-с доошгүй байна.	ЭМДС
	4.3.3. Элэгний хагалгааны дараах үндсэн хүндрэл болох элэгний дутагдлын тохиолдлын тоог бууруулах зорилгоор өвчтөнд Indocyanine green retention rate- үнэлнэ.	Indocyanine green retention rate үзсэн хувь	Indocyanine green retention rate аппарат-1 Үнэлсэн хувь- 10%	Нийт мэс заслын 10%-д ашигласан байна.	Өмнөх оныхоос 10%-иар нэмэгдүүлсэн байна	Өмнөх оныхоос 10%-иар нэмэгдүүлсэн байна.	Нийт мэс заслын 40%-д уг технологийг ашигласан байна.	ЭМДС
	4.3.4. Онкоурологийн тусламж	Онкоурологийн	-	Онкоурологийн кабинетийн	Онкоурологийн кабинетийн	Онкоурологийн кабинетээр	Онкоурологийн кабинетийн	ЭМДС

Бодлогын баримт бичигт тусгагдсан болон үндсэн чиг үүргээ хэрэгжүүлэх зорилт	Стратеги /арга зам/	Шалгуур үзүүлэлт	Суурь түвшин	Зорилтот түвшин				Санхүүгийн эх үүсвэр (сая төгрөг)
				2023 он	2024 он	2025 он	2026 он	
	үйлчилгээний чанар хүртээмжийг нэмэгдүүлж, онкоурологийн кабинет байгуулна.	кабинетийн тоо Нийлүүлсэн онкоурологийн иж бүрэн хагалгааны болон оношилгооны багажийн тоо Хийгдсэн мэс заслын тоо Кабинетээр үйлчлүүлсэн хүний тоо		үйл ажиллагаа эхэлж, 500-аас цөөнгүй хүнд үйлчилсэн байна Урологийн үзлэг, оношилгооны иж бүрэн багажаар хангагдсан байна. Онкоурологийн 20-иос цөөнгүй мэс заслыг амжилттай хийсэн байна.	үйл ажиллагаа эхэлж, 500-аас цөөнгүй хүнд үйлчилсэн байна. Онкоурологийн 50-иос цөөнгүй мэс заслыг амжилттай хийсэн байна.	үйлчлүүлсэн хүний тоо өмнөх оныхоос 15%-иар нэмэгдсэн байна. Онкоурологийн 50-аас цөөнгүй мэс заслыг амжилттай хийсэн байна.	үйл ажиллагаа эхэлж, 2000-аас цөөнгүй хүнд үйлчилсэн байна Онкоурологийн амжилттай хийсэн мэс заслын тоо өмнөх оныхоос 10-аас багагүй хувиар нэмэгдсэн байна.	
4.3.5. Уян дурангийн аргаар ходоодны салстын доорх хавдруудыг авах хагалгааны удирдамж боловсруулж батлуулах, удирдамжийн дагуу хагалгаа хийнэ.	Эмнэлзүйн хороогоор батлуулсан удирдамжийн тоо Ходоодны салстын доорх үүсгэвэр авах хагалгааны тоо	10-аас доошгүй хийсэн.	Удирдамж боловсруулж батлуулсан байна. Хийсэн хагалгааны тоо 20-с доошгүй байна.	Хийсэн хагалгааны тоо 30-с доошгүй байна.	Хийсэн хагалгааны тоо 40-с доошгүй байна.	Хийсэн хагалгааны тоо 50-с доошгүй байна.	ЭМДС	

Бодлогын баримт бичигт тусгагдсан болон үндсэн чиг үүргээ хэрэгжүүлэх зорилт	Стратеги /арга зам/	Шалгуур үзүүлэлт	Суурь түвшин	Зорилтот түвшин				Санхүүгийн эх үүсвэр (сая төгрөг)
				2023 он	2024 он	2025 он	2026 он	
	4.3.6. Хөх хадгалах мэс заслын хувийг нэмэгдүүлнэ.	Хөх хадгалах мэс заслын эзлэх хувь	2022 онд хөх хадгалах мэс засал 47 хувьтай байсан.	Нийт мэс заслын доторх хөх хадгалах мэс заслын эзлэх хувь – 50%-д хийсэн байна.	Нийт мэс заслын доторх хөх хадгалах мэс заслын эзлэх хувь – 55%-д хийсэн байна.	Нийт мэс заслын доторх хөх хадгалах мэс заслын эзлэх хувь – 60%-д хийсэн байна.	Нийт мэс заслын доторх хөх хадгалах мэс заслын эзлэх хувь – 60%-д хийсэн байна.	ЭМДС
	4.3.7. Мэдрэлийн мэс заслын баг бүрдүүлж, мэдрэлийн мэс заслын тусламж үзүүлнэ.	Сургаж бэлтгэсэн эмч, мэргэжилтэний тоо	Нейронкологи төвийн төслийн хүрээнд 2 мэдрэлийн мэс заслын эмч бэлтгэгдсэн.	Мэдрэлийн мэс заслын эмч-3 бэлтгэгдсэн байна.	Шаардлагатай бүх багаж, тоног төхөөрөмж бүрэн хангагдсан байна. Мэс заслын үйлдлийн удирдамж батлагдсан байна.	Мэдрэлийн мэс заслын тусламж үйлчилгээг 30-с доошгүй хувь хүргэсэн байна.	Мэдрэлийн мэс заслын тусламж үйлчилгээг 50-с доошгүй хувь хүргэсэн байна.	Австрийн засгийн газрын зээл
Зорилт-4.4. Нөхөн сэргээх мэс заслын эмчилгээнд шинэ технологи нэвтрүүлнэ.	4.4.1. Толгой хүзүүний байрлалтай хавдрын тайралт болон нөхөн сэргээх мэс засал эмчилгээг виртуал 3D орчинд төлөвлөнө.	Батлагдсан эмчилгээний протокол Шинэ технологи ашиглан эмчилгээ хийлгэсэн хүний тоо	Төсөл бичигдсэн.	3D planning laboratory байгуулсан байна. Хүний нөөц бэлтгэгдсэн байна.	Тухайн лабораторит төлөвлөлт хийх компьютер, төлөвлөлтийн программ дагалдах лиценз, 3D принтер суурилсан байна.	Үйлчлүүлэгч дийн 10 хувьд виртуал төлөвлөлт хийгдсэн байна.	Үйлчлүүлэгч дийн 20 хувьд виртуал төлөвлөлт хийгдсэн байна.	ЭМДС
	4.4.2. Монгол улсад хийгдэхгүй байгаа	Батлагдсан эмчилгээний	Нэвтрээгүй	Эмчилгээний протокол	Төвөнх залгиурын мэс заслын	Төвөнх залгиурын мэс заслын	Төвөнх залгиурын мэс заслын	Төвөнх залгиурын мэс заслын

Бодлогын баримт бичигт тусгагдсан болон үндсэн чиг үүргээ хэрэгжүүлэх зорилт	Стратеги /арга зам/	Шалгуур үзүүлэлт	Суурь түвшин	Зорилтот түвшин				Санхүүгийн эх үүсвэр (сая төгрөг)
				2023 он	2024 он	2025 он	2026 он	
	төвөнх-залгиурын мэс заслын дараах сайжруулсан нөхөн сэргээлтийн (enhanced recovery after surgery – ERAS) технологийг нэвтрүүлнэ.	журам, протокол Амжилттай хийсэн мэс заслын тоо		батлагдсан байна. Төвөнх залгиурын мэс заслын дараах сайжруулсан нөхөн сэргээх мэс заслыг 5-аас цөөнгүй тохиолдолт амжилттай хийсэн байна.	дараах сайжруулсан нөхөн сэргээх мэс заслыг 10-аас цөөнгүй тохиолдолт амжилттай хийсэн байна.	дараах сайжруулсан нөхөн сэргээх мэс заслыг 15-аас цөөнгүй тохиолдолт амжилттай хийсэн байна.	дараах сайжруулсан нөхөн сэргээх мэс заслыг 20-с цөөнгүй тохиолдолт амжилттай хийсэн байна.	
Зорилт-4.5. Толгой хүзүүний хавдрын мэс засал эмчилгээнд хөнөөл бага мэс заслын арга, технологи, микроларингеал лазер мэс заслыг нэвтрүүлнэ.	4.5.1. Төвөнхийн дурангийн мэс заслыг нэвтрүүлнэ.	Төвөнхийн нийт мэс заслын дотор эзлэх хувь	Нэвтрээгүй	Төвөнхийн нийт мэс заслын 10 ба түүнээс дээш хувийг дурангийн аргаар хийсэн байна.	Төвөнхийн нийт мэс заслын 15 ба түүнээс дээш хувийг дурангийн аргаар хийсэн байна.	Төвөнхийн нийт мэс заслын 20 ба түүнээс дээш хувийг дурангийн аргаар хийсэн байна.	Төвөнхийн нийт мэс заслын 30 ба түүнээс дээш хувийг дурангийн аргаар хийсэн байна.	ЭМДС
	4.5.2. Төвөнхийн лазер мэс заслын үйлдлийн удирдамж боловсруулж эмнэлзүйн хороогоор батлуулна.	ЭМС-аар батлагдсан эмнэлзүйн удирдамжийн тоо Мэс заслын тоо	Нэвтрээгүй	Удирдамж батлагдсан байна.	Удирдамжийн дагуу мэс засал хийгдсэн байна.	Удирдамжийн дагуу мэс засал хийгдсэн байна.	Удирдамжийн дагуу мэс засал хийгдсэн байна.	ЭМДС
Зорилт-4.6.	4.6.1. Элэг шилжүүлэх мэс	Амжилттай хийсэн элэг	2018-2022 оны 12 сарын байдлаар	Элэг шилжүүлэн суулгах мэс	Өмнөх оныхоос 5 болон	Өмнөх оныхоос 5 болон	Өмнөх оныхоос 5 болон	ЭМДЕГ болон

Бодлогын баримт бичигт тусгагдсан болон үндсэн чиг үүргээ хэрэгжүүлэх зорилт	Стратеги /арга зам/	Шалгуур үзүүлэлт	Суурь түвшин	Зорилтот түвшин				Санхүүгийн эх үүсвэр (сая төгрөг)
				2023 он	2024 он	2025 он	2026 он	
Элэг шилжүүлэн суулгах заслыг өргөжүүлэн хөгжүүлнэ.	заслын тоог нэмэгдүүлнэ.	шилжүүлэн суулгах мэс заслын тоо	73 тохиолдолд элэг шилжүүлэн суулгах мэс заслыг хийсэн.	засал 30 хийгдсэн байна.	түүнээс дээш элэг шилжүүлэн суулгах мэс заслыг амжилттай хийсэн байна.	түүнээс дээш элэг шилжүүлэн суулгах мэс заслыг амжилттай хийсэн байна.	түүнээс дээш элэг шилжүүлэн суулгах мэс заслыг амжилттай хийсэн байна.	хамтын төлбөр
	4.6.2. Цусны бүлэг өөр донороос элэг шилжүүлэн суулгах мэс заслыг нэвтрүүлнэ (ABO major incompatible LT)	Амжилттай хийсэн мэс заслын тоо	Олон улсад нэвтэрсэн боловч одоогоор ХСҮТ-д нэвтрээгүй.	Удирдамж батлагдсан байна.	Хүний нөөц чадвижуулах сургалтанд хамрагдсан байна.	Цусны бүлэг өөр донороос элэг шилжүүлэн суулгах мэс засал хийж эхэлнэ. 1-ээс цөөнгүй мэс заслыг амжилттай хийсэн байна.	Өмнөх оныхоос 2-оос цөөнгүй тохиолдолд Цусны бүлэг өөр донороос элэг шилжүүлэн суулгах мэс заслыг амжилттай хийсэн байна.	ЭМДС болон хамтын төлбөр
	4.6.3. Элэгний донорын мэс засалд дурангийн арга нэвтрүүлнэ.	Донорын мэс заслыг дурангийн аргаар амжилттай хийсэн мэс заслын тоо	<i>Нэвтрээгүй</i>	Дурангийн аргаар донорын мэс засал хийх бэлтгэл хангана. Мэс заслын баг сургагдсан байна.	Дурангийн аргаар донорын мэс заслын удирдамж боловсруулна.	Дурангийн аргаар донорын мэс заслыг 2-оос цөөнгүй тохиолдолд амжилттай хийсэн байна.	Дурангийн аргаар донорын мэс заслын тоо өмнөх оныхоос 3-аас цөөнгүй тохиолдлоор нэмэгдсэн байна.	ЭМДС

Бодлогын баримт бичигт тусгагдсан болон үндсэн чиг үүргээ хэрэгжүүлэх зорилт	Стратеги /арга зам/	Шалгуур үзүүлэлт	Суурь түвшин	Зорилтот түвшин				Санхүүгийн эх үүсвэр (сая төгрөг)
				2023 он	2024 он	2025 он	2026 он	
Зорилт-4.7. Хавдрын мэс заслын үеийн мэдээгүйжүүлэг, өвчин намдаах тусламж үйлчилгээний чанар хүртээмжийг сайжруулна.	4.7.1. Хавдрын мэс заслын үеийн мэдээгүйжүүлэг, өвчин намдаах тусламж үйлчилгээний журмыг олон улсын стандартад нийцүүлэн боловсруулж, мөрдөнө	Батлуулсан удирдамж Удирдамжийн хэргэгжилтийн хувь	СҮАЗ батлагдсан.	Батлагдсан журмын хэрэгжилт 100%	Батлагдсан журмын хэрэгжилт 100%	Батлагдсан журмын хэрэгжилт 100%	Батлагдсан журмын хэрэгжилт 100%	ЭМДС
Зорилт-4.8. Туяа эмчилгээнд олон улсын жишигт нийцсэн шинэ дэвшилтэт техник технологи, арга нэвтрүүлнэ.	4.8.1. Тархи нугасны хавдрууд, элэг, уушгины хавдрын үеийн стереотактик туяа эмчилгээ нэвтрүүлнэ.	Суурилуулж тохируулга хийгдсэн шугаман хурдасгуур аппарат Батлагдсан эмчилгээний протокол SRS, SBRT эмчилгээнд орсон хүний тоо	Аппарат суурилуулах бункерын засвар хийгдсэн. Тоног төхөөрөмжийн худалдан авалт хийгдсэн.	Туяа эмчилгээний шугаман хурдасгуур аппарат суурилуулж, тохируулга хийгдсэн байна. Тархи нугасны хавдрууд, элэг, уушгины хавдрын стереотактик туяа эмчилгээний протокол батлагдсан байна.	Стереотактик эмчилгээг 5 -аас доошгүй хүнд хийсэн байна.	Стереотактик эмчилгээнд орсон хүний тоо өмнөх оныхоос 30%-аар нэмэгдсэн байна.	Стереотактик эмчилгээнд орсон хүний тоо өмнөх оныхоос 30%-аар, нэмэгдсэн байна.	Австрийн Засгийн газрын хөнгөлөлттэй зээлээр хэрэгжиж буй төсөл, Олон улсын атомын энергийн агентлагийн төсөл

Бодлогын баримт бичигт тусгагдсан болон үндсэн чиг үүргээ хэрэгжүүлэх зорилт	Стратеги /арга зам/	Шалгуур үзүүлэлт	Суурь түвшин	Зорилтот түвшин				Санхүүгийн эх үүсвэр (сая төгрөг)	
				2023 он	2024 он	2025 он	2026 он		
	4.8.2. Монгол улсад хийжгүй байгаа эд завсрын дотуур туяа (interstitial brachytherapy) эмчилгээг нэвтрүүлнэ.	Суурилуулсан дотуур туяа эмчилгээний аппарат Батлагдсан эмчилгээний протокол Эд завсрын туяа эмчилгээнд хамрагдсан хүний тоо	2018 онд 3 хэмжээст хөндийн доторх дотуур туяа эмчилгээг нэвтрүүлж одоогоор 60% буюу 360 гаруй хүнд хийгээд байна.	Дотуур туяа эмчилгээний тоног төхөөрөмж нэгийг суурилуулсан байна.	Эд завсрын дотуур туяа (interstitial brachytherapy) эмчилгээг 10 хүнд хийсэн байна.	Эд завсрын дотуур туяа (interstitial brachytherapy) эмчилгээг 20 хүнд хийсэн байна.	Эд завсрын дотуур туяа (interstitial brachytherapy) эмчилгээг 30 хүнд хийсэн байна.	ОУАЭА-ийн төсөл	
Зорилт-4.9. Хорт хавдрын хими эмчилгээнд шинэ эм, бэлдмэл нэвтрүүлэх, Аймаг, дүүргийн түвшинд хими эмчилгээний чанар хүртээмжийг сайжруулна.	4.9.1. Хорт хавдрын бай эмчилгээнд шинэ эмүүд нэвтрүүлнэ	Шинээр нэвтэрсэн эмийн нэр төрөл	ХСҮТ-д 8 төрлийн бай эмчилгээнд хэрэглэдэг.	Шинээр 2-оос цөөнгүй эм нэвтрүүлсэн байна.	Шинээр 2-оос цөөнгүй эм нэвтрүүлсэн байна.	Шинээр 2-оос цөөнгүй эм нэвтрүүлсэн байна.	Шинээр 2-оос цөөнгүй эм нэвтрүүлсэн байна.	ЭМДС	
	4.9.2. Хорт хавдрын системийн (хими, бай, дархлаа, гормон, бусад...) эмчилгээний удирдамжийг шинэчлэн боловсруулна.	Шинэчлэгдсэн удирдамж	Монгол улсад мөрдөгдөж буй 2015 онд батлагдсан хавдрын хими эмчилгээний удирдамж	Хавдрын системийн эмчилгээний шинэчлэн боловсруулсан удирдамж-1	Хими эмчилгээний шинэчилсэн удирдамжийн хэрэгжилт 100%	Хими эмчилгээний шинэчилсэн удирдамжийн хэрэгжилт 100%	Хими эмчилгээний шинэчилсэн удирдамжийн хэрэгжилт 100%	Хими эмчилгээний шинэчилсэн удирдамжийн хэрэгжилт 100%	ЭМДС
	4.9.3. Аймаг, дүүргийн хими эмчилгээний хамрагдалтыг нэмэгдүүлснээр төвлөрлийг сааруулна.	Аймаг, дүүрэгт хими эмчилгээнд хамрагдсан хувь	2022 оны байдлаар аймаг, дүүргийн харьяаллын хими эмчилгээ шаардлагатай өвчтөний 33%	Аймаг дүүргийн хими эмчилгээний хамрагдалтыг 30%- д хүргэсэн байна.	Аймаг дүүргийн хими эмчилгээний хамрагдалтыг 40%- д хүргэсэн байна.	Аймаг дүүргийн хими эмчилгээний хамрагдалтыг 50%- д хүргэсэн	Аймаг дүүргийн хими эмчилгээний хамрагдалтыг 50%- аас дээш	ЭМДС	

Бодлогын баримт бичигт тусгагдсан болон үндсэн чиг үүргээ хэрэгжүүлэх зорилт	Стратеги /арга зам/	Шалгуур үзүүлэлт	Суурь түвшин	Зорилтот түвшин				Санхүүгийн эх үүсвэр (сая төгрөг)
				2023 он	2024 он	2025 он	2026 он	
			нь өөрийн харьяаллын эмнэлэгт хими эмчилгээ хийлгэсэн байна.			байна.	болгосон байна.	
	4.9.4. Орон нутгийн эрүүл мэндийн байгууллагыг мэргэжлийн арга зүйгээр хангаж, ажлын байрны сургалт зохион байгуулна.	Сэлгэн ажилласан эмчийн тоо Төгсөлтийн дараах сургалтад хамрагдсан эмч, мэргэжилтний тоо	Ажлын байрны сургалтад 22 эмч, эмнэлгийн мэргэжилтэн хамрагдаж байна. Хими эмчилгээний төрөлжсөн мэргэжлийн сургалтад жилд 5-7 эмч суралцаж төгссөн байна.	Орон нутагт 3 эмч сэлгэн ажилласан байна. Жилд 20 хүртэл эмч, эмнэлгийн мэргэжилтэн сургасан байна.	Орон нутагт өмнөх оныхоос цөөнгүй эмч, эмнэлгийн мэргэжилтэн сэлгэн ажилласан байна. Жилд 15-аас цөөнгүй эмч, эмнэлгийн мэргэжилтэн сургалтад хамрагдсан байна.	Орон нутагт 5 болон түүнээс олон эмч, эмнэлгийн мэргэжилтэн сэлгэн ажилласан байна. Сургалтад жилд 20-аас цөөнгүй эмч, эмнэлгийн мэргэжилтэн хамрагдсан байна.	Сургалтад жилд 30-аас цөөнгүй эмч, эмнэлгийн мэргэжилтэн сургасан байна.	ЭМДС
Зорилт-4.10. Хавдрын дэмжих тусламж үйлчилгээний чанар хүртээмжийг сайжруулна.	4.10.1. ХСҮТ-ийн хөнгөвчлөх тусламж үйлчилгээний хүртээмжийг нэмэгдүүлнэ.	Хэвтүүлэн эмчлэх хүлээгдэл	Хөнгөвчлөх эмчилгээний тасаг 16 ортой Орны хүлээгдэл: 7-14 хоног	Хөнгөвчлөх эмчилгээний тасгийн орны хүлээгдэл 10 хувь буурсан байна.	Хөнгөвчлөх эмчилгээний тасгийн орны хүлээгдэл 10 хувь буурсан байна.	Хөнгөвчлөх эмчилгээний тасгийн орны хүлээгдэл 10 хувь буурсан байна.	Хөнгөвчлөх эмчилгээний тасгийн орны хүлээгдэл 10 хувь буурсан байна.	ЭМДС

Бодлогын баримт бичигт тусгагдсан болон үндсэн чиг үүргээ хэрэгжүүлэх зорилт	Стратеги /арга зам/	Шалгуур үзүүлэлт	Суурь түвшин	Зорилтот түвшин				Санхүүгийн эх үүсвэр (сая төгрөг)
				2023 он	2024 он	2025 он	2026 он	
	4.10.2. Мэс заслын өмнө болон дараах сэргээн засах эмчилгээний сургалт, онол, гардан үйлдлийн хөтөлбөр хэрэгжүүлнэ.	Зохион байгуулсан сургалтын тоо Сургалтанд хамрагдсан хүний тоо		Жилд 2 удаа сургалт зохион байгуулсан байна.	Жилд 2 удаа сургалт зохион байгуулсан байна.	Жилд 2 удаа сургалт зохион байгуулсан байна.	Жилд 2 удаа сургалт зохион байгуулсан байна.	ЭМДС
Зорилт-4.11. Хөнгөвчлөх болон дэмжих тусламж үйлчилгээнд ар гэр асран хамгаалагч, олон нийтийн оролцоог нэмэгдүүлэхэд дэмжлэг үзүүлэх, ажлыг мэргэжил арга зүйгээр хангана.	4.11.1. Улаанбаатар хотын 6 дүүрэг, 4 аймгийн өрхийн эрүүл мэндийн төвийн эмч, сувилагч нарт “Хөнгөвчлөх эмчилгээ” сэдэвт ажлын байрны сургалт зохион байгуулна.	- Боловсруулсан сургалтын хөтөлбөр - Хамрагдсан эмч, мэргэжилтэний тоо	2019 онд Улаанбаатар хотын 6 дүүргийн эмч нарт сургалт хийсэн. КОВИД цар тахлаас хойш сургалт хийгдээгүй байна.	“Хөнгөвчлөх эмчилгээ” сэдэвт багц цагийн сургалтын хөтөлбөр батлуулж 100-аас цөөнгүй эмч, сувилагчийг сургалтад хамруулсан байна.	Улаанбаатар хотын 6 дүүрэг, 4 аймгийн өрхийн эрүүл мэндийн төвийн 150-аас цөөнгүй эмч, сувилагчийг сургалтад хамруулсан байна.	Улаанбаатар хотын 6 дүүрэг, 4 аймгийн өрхийн эрүүл мэндийн төвийн 200-аас цөөнгүй эмч, сувилагчийг сургалтад хамруулсан байна.	Улаанбаатар хотын 6 дүүрэг, 4 аймгийн өрхийн эрүүл мэндийн төвийн 250-аас цөөнгүй эмч, сувилагчийг сургалтад хамруулсан байна.	ЭМДС
Үндсэн чиг үүрэг-5. Цахим эрүүл мэндийг хөгжүүлэх								
Зорилт-5.1. Эмнэлгийн тусламж үйлчилгээний талаарх мэдээллийн цахим орчинг хөгжүүлэх, бүртгэл мэдээллийн урсгалыг бүрэн цахимжуулан хэрэглээг нэмэгдүүлнэ.	5.1.1. Эрүүл мэндийн нэгдсэн НІЕР системд холбогдож мэдээллийн нэгдсэн санг бүрдүүлэхэд оролцох,	Эрүүл мэндийн нэгдсэн НІЕР систем Нэмэлт хөгжүүлэлтийг хийдэг байх	E-Health, H-info, screening зэрэг программуудад төвийн цахим мэдээллийг үүсгэж байна. Эрүүл мэндийн нэгдсэн НІЕР	Эрүүл мэндийн салбарын НІЕР нэгдсэн программийг үе шаттай ашигладаг болно.	Эрүүл мэндийн салбарын НІЕР нэгдсэн программийг үе шаттай ашигладаг болно.	Эрүүл мэндийн салбарын НІЕР нэгдсэн программийг үе шаттай ашигладаг болно.	Эрүүл мэндийн салбарын НІЕР нэгдсэн программийг үе шаттай ашигладаг болно.	Улсын төсөв

Бодлогын баримт бичигт тусгагдсан болон үндсэн чиг үүргээ хэрэгжүүлэх зорилт	Стратеги /арга зам/	Шалгуур үзүүлэлт	Суурь түвшин	Зорилтот түвшин				Санхүүгийн эх үүсвэр (сая төгрөг)
				2023 он	2024 он	2025 он	2026 он	
	шаардлагатай хөгжүүлэлтийг хийнэ.		системд өөрийн ашигладаг E-Health систем дээр үүсгэсэн ажил үйлчилгээнүүдэ эс Амбулатори 104, Дүрс оношилгоо 182, Лаборатори 126 үйлчилгээг холбосон. Мөн 156 эмчийг НІЕР системд холбосон.					
	5.1.2. Төвийн хорт хавдрын статистик мэдээллийг тогтмол баяжуулж, эмч, ажилтнуудын ашиглах боломжийг нэмэгдүүлнэ.	Статистикийн цахим номын тоо	Улирал бүр статистик мэдээллийн ном цахим хэлбэрээр гаргаж байна.	Статистикийн цахим ном улирал бүр шинэчлэгдсэн байна.	Статистикийн цахим ном улирал бүр шинэчлэгдсэн байна.	Статистикийн цахим ном улирал бүр шинэчлэгдсэн байна.	Статистикийн цахим ном улирал бүр шинэчлэгдсэн байна.	Санхүүжилт шаардлаггүй
ЕРӨНХИЙ ЧИГ ҮҮРЭГ-3. ХОРТ ХАВДРЫН СУДАЛГАА, ЭРДЭМ ШИНЖИЛГЭЭ, СУРГАЛТ ЭРХЛЭХ								
Үндсэн чиг үүрэг-6. Хорт хавдрын эрдэм шинжилгээ, судалгааны ажлыг өргөжүүлэх, нотолгоонд суурилсан мэдээ, мэдээллээр хангах								
Зорилт-6.1. Хорт хавдрын судалгааны ажлын тэргүүлэх чиглэлийг тодорхойлох, инноваци, шинэ технологи	6.1.1. Эмнэлзүйн туршилт судалгаа (clinic trial) хийх суурийг тавина.	Хийгдсэн туршилт судалгааны явцын болон эцсийн тайлан	Эмнэлзүйн туршилт судалгаа хийгдээгүй.	Эмнэлзүйн туршилт судалгаа хийх арга аргачлал	Эмнэлзүйн туршилт судалгаа эхэлсэн байна.	Эмнэлзүйн туршилт судалгааны явцын тайлан	Эмнэлзүйн туршилт судалгааны явцын болон эцсийн тайлан	Төсөл

Бодлогын баримт бичигт тусгагдсан болон үндсэн чиг үүргээ хэрэгжүүлэх зорилт	Стратеги /арга зам/	Шалгуур үзүүлэлт	Суурь түвшин	Зорилтот түвшин				Санхүүгийн эх үүсвэр (сая төгрөг)
				2023 он	2024 он	2025 он	2026 он	
нэвтрүүлэх чиглэлийн судалгааны ажлыг өргөжүүлнэ.				батлагдсан байна.		гарсан байна.	хэвлэгдсэн байна.	
	6.1.2. Эрдэм шинжилгээний олон улсын хурлын үйл ажиллагааг зохион байгуулна.	Зохион байгуулсан хурлын тоо Оролцсон хүний тоо Хэвлэгдсэн бүтээлийн тоо	Жилд 2 удаа хурал зохион байгуулдаг. 100-150 хүн оролцож байна. 40 гаруй бүтээл дотоодын сэтгүүлд 5 бүтээл гадаадын сэтгүүлд хэвлүүлсэн байна.	Жилд бүр эрдэм шинжилгээний хурал хийсэн байна. Гадаад дотоодын сэтгүүлд 20-с доошгүй өгүүлэл хэвлүүлсэн байна.	Жилд бүр эрдэм шинжилгээний хурал хийсэн байна. Гадаад дотоодын сэтгүүлд 30-с доошгүй өгүүлэл хэвлүүлсэн байна.	Жилд бүр эрдэм шинжилгээний хурал хийсэн байна. Гадаад дотоодын сэтгүүлд 40-с доошгүй өгүүлэл хэвлүүлсэн байна.	Жилд бүр эрдэм шинжилгээний хурал хийсэн байна. Гадаад дотоодын сэтгүүлд 50-с доошгүй өгүүлэл хэвлүүлсэн байна.	ЭМДС
Зорилт-6.2. Эмч, мэргэжилтнүүдийн судалгааны ажлын чадавхыг сайжруулна.	6.2.1. Эмч мэргэжилтэнд магистр, докторын судалгааны ажил хийхэд дэмжлэг үзүүлэх журам боловсруулж хэрэгжүүлнэ.	Журмын дагуу сургалтын хөнгөлөлт эдэлсэн эмч, мэргэжилтний тоо Хөнгөлөлт, урамшуулалд зарцуулсан санхүүжилт (төгрөгөөр)	Журам батлагдсан.	Журмын дагуу сургалтын хөнгөлөлт эдэлсэн эмч, мэргэжилтний тоо нэмэгдсэн байна.	Журмын дагуу сургалтын хөнгөлөлт эдэлсэн эмч, мэргэжилтний тоо нэмэгдсэн байна.	Журмын дагуу сургалтын хөнгөлөлт эдэлсэн эмч, мэргэжилтний тоо нэмэгдсэн байна.	Журмын дагуу сургалтын хөнгөлөлт эдэлсэн эмч, мэргэжилтний тоо нэмэгдсэн байна.	ЭМДС
	6.2.2. Журнал клубын үйл ажиллагааг тогтмолжуулах, журнал клубээс	Зохион байгуулсан журнал клубын тоо	Клубын үйл ажиллагаа эхэлсэн. Төлөвлөгөө батлагдсан.	Төлөвлөгөө 100% хэрэгжсэн байна.	Төлөвлөгөө 100% хэрэгжсэн байна.	Төлөвлөгөө 100% хэрэгжсэн байна.	Төлөвлөгөө 100% хэрэгжсэн байна.	Төлөвлөгөө 100% хэрэгжсэн байна.

Бодлогын баримт бичигт тусгагдсан болон үндсэн чиг үүргээ хэрэгжүүлэх зорилт	Стратеги /арга зам/	Шалгуур үзүүлэлт	Суурь түвшин	Зорилтот түвшин				Санхүүгийн эх үүсвэр (сая төгрөг)
				2023 он	2024 он	2025 он	2026 он	
	гарсан зөвлөмжийг эмнэлзүйд нэвтрүүлнэ.	Оролцсон эмч, мэргэжилтний тоо Хэрэгжсэн зөвлөмжийн тоо						
Зорилт-6.3. Төгсөлтийн дараах сургалтын чадавхыг сайжруулна.	6.3.1. Хавдар судлалын төгсөлтийн дараах сургалтын орчинг сайжруулна.	Төрөлжсөн мэргэшлийн сургалтын эмч нарын хувцас солих болон амралтын ерөөний засвар Эмнэлзүйн сургалтын дуураймал орчин бүхий ерөө	Симуляци орчин бүхий сургалтын өрөө байхгүй Төрөлжсөн мэргэшлийн сургалтын эмч нарын хувцас солих болон амралтын ерөөний засварын ажил хийгдсэн.	Төрөлжсөн мэргэшлийн сургалтын эмч нарын хувцас солих болон амралтын ерөөний засвар хийсэн байна.	Сургалтын симуляци өрөөний зураг төсөл хийгдсэн байна.	Төгсөлтийн дараах эмнэлзүйн сургалтыг дуураймал орчинд хийдэг болсон байна.	Төгсөлтийн дараах эмнэлзүйн сургалтыг дуураймал орчинд хийдэг болсон байна.	ЭМДС
	6.3.2. Үндсэн болон төрөлжсөн мэргэшлийн сургалтын хөтөлбөрийг шинэчлэн боловсруулна.	Боловсруулж батлуулсан сургалтын хөтөлбөр	2017 онд хөтөлбөрүүд батлагдсан.	Хавдар судлаач үндсэн мэргэжлийн, хими болон туяа эмчилгээ судлал төрөлжсөн мэргэшлийн сургалтын хөтөлбөр тус	Шинэчлэгдсэн сургалтын хөтөлбөрийн хэрэгжилт 100% болсон байна. Хавдрын мэс засал судлал сургалтын хөтөлбөрийг шинэчлэн	Шинэчлэгдсэн сургалтын хөтөлбөрийн хэрэгжилт 100% болсон байна.	Шинэчлэгдсэн сургалтын хөтөлбөрийн хэрэгжилт 100% болсон байна.	ЭМДС

Бодлогын баримт бичигт тусгагдсан болон үндсэн чиг үүргээ хэрэгжүүлэх зорилт	Стратеги /арга зам/	Шалгуур үзүүлэлт	Суурь түвшин	Зорилтот түвшин				Санхүүгийн эх үүсвэр (сая төгрөг)
				2023 он	2024 он	2025 он	2026 он	
				бүр -1 батлагдсан.	боловсруулсан байна.			
Зорилт-6.4. Хавдар судлалын салбарт нэвтэрч буй шинэ технологид эмч, мэргэжилтэнүүдийг сургаж, дадлагажуулна.	6.4.1. ХСҮТ-ийн стратеги төлөвлөгөөний дагуу шинээр оношилгоо, эмчилгээнд нэвтэрч буй технологид эмч, мэргэжилтэн (эмч, сувилагч, эм зүйч, инженер, техникч, хүний нөөцийн, сургалтын, удирдлагын гм)-үүдийг сургах гадаад сургалтын төлөвлөгөө боловсруулж хэрэгжүүлнэ.	Сургалтад хамрагдсан эмч, мэргэжилтний тоо	2022 онд 45 эмч, мэргэжилтэн гадаадын өндөр хөгжилтэй орнуудад урт болон богино хугацааны сургалтанд хамрагдсан.	Нейро-онкологи стереотактик туяа эмчилгээ, цагаан мөгөөрсөн хоолойн хавдрын мэс засал, онкоурологий болон хөхний хорт хавдрын нөхөн сэргээх мэс заслын чиглэлээр нийт 20 эмч, эмнэлгийн мэргэжилтэнг гадаад улсад урт, богино хугацааны цахим болон танхимын сургалтанд хамруулсан байна.	Жилд 30-иос доошгүй эмч, эмнэлгийн мэргэжилтэнг гадаад улсад урт, богино хугацааны цахим болон танхимын сургалтанд хамруулсан байна.	Жилд 40-өөс доошгүй эмч, эмнэлгийн мэргэжилтэнг гадаад улсад урт, богино хугацааны цахим болон танхимын сургалтанд хамруулсан байна.	Жилд 50-иас доошгүй эмч, эмнэлгийн мэргэжилтэнг гадаад улсад урт, богино хугацааны цахим болон танхимын сургалтанд хамруулсан байна.	ЭМДС, Сургалтын төрийн сан болон бусад гадаад, дотоодын байгуулл ага
ЕРӨНХИЙ ЧИГ ҮҮРЭГ-4 САНХҮҮГИЙН БОЛОН ХҮНИЙ НӨӨЦИЙН УДИРДЛАГЫН МАНЛАЙЛЛЫГ ХАНГАЖ, ХУУЛЬ ТОГТООМЖ, ШИЙДВЭРИЙГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ, ХЯНАЛТ ТАВИХ, НОТолгоонд суурилсан төлөвлөлт хийх								
Үндсэн чиг үүрэг-7. Салбарын Хууль тогтоомж, бодлого, хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх хяналт, үнэлгээ хийх								

Бодлогын баримт бичигт тусгагдсан болон үндсэн чиг үүргээ хэрэгжүүлэх зорилт	Стратеги /арга зам/	Шалгуур үзүүлэлт	Суурь түвшин	Зорилтот түвшин				Санхүүгийн эх үүсвэр (сая төгрөг)
				2023 он	2024 он	2025 он	2026 он	
Зорилт-7.1. Хөрөнгө оруулалт, төсвийн санхүүжилтийн зарцуулалтад хяналт, шалгалт, дотоод аудит хийнэ.	7.1.1. Төсвийн хөрөнгөөр хийгдэж байгаа үйл ажиллагаа болон төсвийн санхүүжилт, зарцуулалт, түүний үр ашигтай байдалд хяналт хийнэ	Аудитын тайлан	Тухай бүр тайлагнасан байна.	Төсвийн тайланг жил бүр хүргүүлсэн байна.	Төсвийн тайланг жил бүр хүргүүлсэн байна.	Төсвийн тайланг жил бүр хүргүүлсэн байна.	Төсвийн тайланг жил бүр хүргүүлсэн байна.	ЭМДС
	7.1.2. Санхүү, төсөв, анхан шатны болон нягтлан бодох бүртгэлийн хөтлөлт, санхүүгийн тайлагналын үйл ажиллагааны үнэн зөв, найдвартай байдалд хяналт хийнэ.	Аудитын тайлан	Улирал бүр тайлагнасан байна.	Тайланг тухай бүрт үнэн зөвөөр тайлагнасан байна.	Тайланг тухай бүрт үнэн зөвөөр тайлагнасан байна.	Тайланг тухай бүрт үнэн зөвөөр тайлагнасан байна.	Тайланг тухай бүрт үнэн зөвөөр тайлагнасан байна.	Тайланг тухай бүрт үнэн зөвөөр тайлагнасан байна.
Үндсэн чиг үүрэг-8. Хавдар судлалын салбарын хүний нөөцийн бодлого хэрэгжүүлж чадавхыг сайжруулах								
Зорилт-8.1. Ажиллагсдын ажиллах нөхцөл, нийгмийн баталгааг хангана.	8.1.1. ХСҮТ-ийн эмч, ажилтнуудын нийгмийн баталгааг дэмжих арга хэмжээг төлөвлөн хэрэгжүүлнэ.	Төлөвлөсөн арга хэмжээний хэрэгжилтийн хувь Ажиллагсадын сэтгэл	- Нийгмийн баталгааг хангах хөтөлбөрийг 90 хувьтай хэрэгжүүлсэн.	Төлөвлөсөн арга хэмжээг ≤90% хэрэгжүүлсэн байна. Сэтгэл ханамжийн хувь ≤90%	Төлөвлөсөн арга хэмжээг ≤90% хэрэгжүүлсэн байна. Сэтгэл ханамжийн хувь ≤90%	Төлөвлөсөн арга хэмжээг ≤90% хэрэгжүүлсэн байна. Сэтгэл ханамжийн хувь ≤90%	Төлөвлөсөн арга хэмжээг ≤90% хэрэгжүүлсэн байна. Сэтгэл ханамжийн хувь ≤90%	ЭМДС

Бодлогын баримт бичигт тусгагдсан болон үндсэн чиг үүргээ хэрэгжүүлэх зорилт	Стратеги /арга зам/	Шалгуур үзүүлэлт	Суурь түвшин	Зорилтот түвшин				Санхүүгийн эх үүсвэр (сая төгрөг)
				2023 он	2024 он	2025 он	2026 он	
		ханамжийн хувь		хүрсэн байна.	хүрсэн байна.	хүрсэн байна.	хүрсэн байна.	
	8.1.2. ХСҮТ-ийн ажилтнуудын эрүүл мэндийг дэмжих хөтөлбөр хэрэгжүүлнэ.	Төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн хувь Өвчний улмаас чөлөө авсан ажилтны хувь	2022 онд эрүүл мэндийг дэмжих чиглэлээр 7-н ажил зохион байгуулсан. 2022 онд 231 ажилтан лист, магадлагаа авсан өвчний улмаас чөлөө авсан хувь -41 %	Төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн хувь ≤90% байна. Өвчний улмаас чөлөө авсан ажилтны тоо өмнөх оноос буурсан байна.	Төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн хувь ≤90% байна. Өвчний улмаас чөлөө авсан ажилтны тоо өмнөх оноос буурсан байна.	Төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн хувь ≤90% байна. Өвчний улмаас чөлөө авсан ажилтны тоо өмнөх оноос буурсан байна.	Төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн хувь ≤90% байна. Өвчний улмаас чөлөө авсан ажилтны тоо өмнөх оноос буурсан байна.	ЭМДС
Зорилт-8.2. Гүйцэтгэлд суурилсан цалин урамшууллын тогтолцоо бүрдүүлнэ.	8.2.1. Төвийн эмч, эмнэлгийн мэргэжилтнүүдийн чадамжийн шалгуур боловсруулан, хэрэгжүүлнэ.	Чадамжийн шалгуур үзүүлэлт батлагдсан байна.	Чадамжийн шалгуур үзүүлэлт гараагүй.	Чадамжийн шалгуур үзүүлэлт батлагдсан байна.	Чадамжийн шалгуур үзүүлэлт батлагдсан байна.	Чадамжийн шалгуур үзүүлэлт батлагдсан байна.	Чадамжийн шалгуур үзүүлэлт батлагдсан байна.	ЭМДС
	8.2.2. Чадамжийн шалгуурыг үндэслэн эмч, эмнэлгийн мэргэжилтнүүдийг үнэлнэ.	Шалгуур үзүүлэлтийн дагуу эмч, эмнэлгийн мэргэжилтнүүдийг түвшинг тодорхойлон баталгаажуулсан байна.	Чадамжийн шалгуур үзүүлэлт гараагүй.	Чадамжийн шалгуурыг үндэслэн эмч, эмнэлгийн мэргэжилтнүүдийг 100% үнэлсэн байна.	Чадамжийн шалгуурыг үндэслэн эмч, эмнэлгийн мэргэжилтнүүдийг 100% үнэлсэн байна.	Чадамжийн шалгуурыг үндэслэн эмч, эмнэлгийн мэргэжилтнүүдийг 100% үнэлсэн байна.	Чадамжийн шалгуурыг үндэслэн эмч, эмнэлгийн мэргэжилтнүүдийг 100% үнэлсэн байна.	ЭМДС
Үндсэн чиг үүрэг-9. Эмнэлгийн санхүүгийн бие даасан байдлыг хангах, тусламж үйлчилгээ авахтай холбоотой үйлчлүүлэгчдэд учрах санхүүгийн эрсдэлээс сэргийлэх								

Бодлогын баримт бичигт тусгагдсан болон үндсэн чиг үүргээ хэрэгжүүлэх зорилт	Стратеги /арга зам/	Шалгуур үзүүлэлт	Суурь түвшин	Зорилтот түвшин				Санхүүгийн эх үүсвэр (сая төгрөг)
				2023 он	2024 он	2025 он	2026 он	
Зорилт-9.1. Хуулийн хүрээнд эмнэлгийн санхүүгийн бие даасан байдлыг хангаж, санхүүжилтийн тогтолцоог боловсронгуй болгоно.	9.1.1. Байгууллагын санхүүгийн удирдлагыг үр ашигтай хэрэгжүүлж, өр, авлагагүй ажиллана.	Өр, авлагын хэмжээ	2023 онд өр, авлагагүй ажилласан.	Өр, авлагагүй ажилласан байна.	Өр, авлагагүй ажилласан байна.	Өр, авлагагүй ажилласан байна.	Өр, авлагагүй ажилласан байна.	ЭМДС
	9.1.2. Шилэн дансны хуулийн хэрэгжилт, ил тод байдлыг хангаж ажиллана.	Шилэн дансны тухай хууль, ил тод байдлын бусад журам тушаалын биелэлт	Шилэн дансны цахим хуудаст 2021 онд 20 төрлийн 142 удаагийн мэдээлэл, байгууллагын цахим хуудаст 25 төрлийн 150 удаагийн мэдээлэл оруулсан.	Шилэн данс, байгууллагын ил тод байдлын мэдээллийг хугацаанд нь тайлагнаж мэдээллийн гүйцэтгэл 100% байна.	Шилэн данс, байгууллагын ил тод байдлын мэдээллийг хугацаанд нь тайлагнаж мэдээллийн гүйцэтгэл 100% байна.	Шилэн данс, байгууллагын ил тод байдлын мэдээллийг хугацаанд нь тайлагнаж мэдээллийн гүйцэтгэл 100% байна.	Шилэн данс, байгууллагын ил тод байдлын мэдээллийг хугацаанд нь тайлагнаж мэдээллийн гүйцэтгэл 100% байна.	ЭМДС
Зорилт-9.2. Тусламж үйлчилгээтэй холбоотой үйлчлүүлэгчдэд учрах санхүүгийн эрсдэлийг бууруулах арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ.	9.2.1. Эрүүл мэндийн даатгалын тухай хуулийн хэрэгжилтийг хангаж ажиллана.	Эрүүл мэндийн даатгалын сангийн санхүүжилтийн гүйцэтгэлийн хувь	2021 онд 37.0 тэрбум төгрөгийн төсөвтэй ажиллаж 100% хувийн санхүүжилт авсан.	Төсвийн гүйцэтгэлийг хангаж ажилласан байна.	Төсвийн гүйцэтгэлийг хангаж ажилласан байна.	Төсвийн гүйцэтгэлийг хангаж ажилласан байна.	Төсвийн гүйцэтгэлийг хангаж ажилласан байна.	ЭМДС

ДОЛОО. СТРАТЕГИЙН ЗОРИЛГЫГ ХЭМЖИХ ШАЛГУУР ҮЗҮҮЛЭЛТ, СУУРЬ БОЛОН ЗОРИЛТОТ ТҮВШИН, СТРАТЕГИ

“Хавдар судлалын үндэсний төвийн 2023-2026 оны стратеги төлөвлөгөө”-ний 4 ерөнхий чиг үүрэг, 9 үндсэн чиг үүрэг, 27 дэд чиг үүргийг хэрэгжүүлэх зорилгоор 61 арга хэмжээг төлөвлөн, хэмжих шалгуур үзүүлэлтүүдийг тодорхойлон хавсралтаар баталлаа.

Нэг. ХСҮТ-ийн 2023-2026 оны стратеги төлөвлөгөөний шалгуур үзүүлэлт:

Д/Д	Шалгуур үзүүлэлт	Суурь түвшин, 2022 он	Зорилтот түвшин			
			2023	2024	2025	2026
Нэг. Хорт хавдрын өвчлөл нас баралт, эрт илрүүлгийн үзүүлэлт						
1.	Хавдрын шалтгаант нас баралт (100 000 хүн амд)	136.1	135.6	135.1	134.6	134.1
2.	Хорт хавдар оношлогдоод нэг жил хүрэхгүй нас барсан хувь	63	62.5	62	61.5	61
3.	Нийт хорт хавдраас эрт үе шатандаа оношлогдсон хувь	29	30.5	32	33.5	35
4.	Хорт хавдар оношлогдсоноос хойш 5 ба түүнээс дээш жил амьдарсан хүний эзлэх хувь	43	44.5	46	47.5	49
5.	Умайн хүзүүний хорт хавдрын эрт илрүүлгийн хамрагдалтын хувь	35	36.5	38	39.5	41
6.	Хөхний хорт хавдрын боломжит эрт илрүүлэгт хамрагдсан эмэгтэйчүүдийн тоо	463434	463449	463464	463479	463494

Тайлбар:

- 1 дугаарын үзүүлэлт суурь үзүүлэлтээс 1.5 пунктээр буурахаар,
- 2.3 дугаарын үзүүлэлт суурь үзүүлэлтээс 0.5 пунктээр буурахаар,
- 4.5 дугаарын үзүүлэлт суурь үзүүлэлтээс 1.5 пунктээр өсөхөөр,
- 6 дугаарын үзүүлэлтийг хамрагдсан эмэгтэйчүүдийн суурь түвшинг 15 хувиар өсгөхөөр тус тус тооцоолон бодов.

Хоёр. ХСҮТ-ийн эмнэлгийн тусламж үйлчилгээний үзүүлэлт

№	Шалгуур үзүүлэлт	Хэмжих нэгж	Суурь түвшин 2022 он	Зорилтот түвшин			
				2023	2024	2025	2026
1.	Оношилгоо, эмчилгээний удирдамж, зааврын мөрдөлтийн хувь (up to date)	Хувь (%)	80	85	90	95	100
2.	Дурангийн мэс заслын эзлэх хувь	Хувь (%)	22,8	25	30	35	40
3.	Мэс заслын дараах хүндрэлийн хувь	Хувь (%)	2,3	2,1	2	1,9	1,8
4.	Төгс хагалгааны хувь	Хувь (%)	76,2	77	78	80	82
5.	Үндсэн оношийн тохирооны хувь	Хувь (%)	87	88	89	90	90 ≤
6.	Tumor board зөвлөгөөнөөр эмчилгээний асуудлыг шийдвэрлэсэн тохиолдлын тоо	Бодит тоо	36	40	45	50	60
Гурав. Хавдрын тусламж үйлчилгээнд шинээр нэвтэрсэн технологийн үзүүлэлт							
1.	Оношилгоо, эмчилгээнд шинээр нэвтэрсэн технологийн тоо	Бодит тоо	5	5	5	5	6
2.	Шинээр нэмэгдсэн бай эмийн төрөл тоогоор	Бодит тоо	2	1	2	2	2
3.	Дархлаа эмчилгээний төрөл тоогоор	Бодит тоо	0	1	1	1	1
4.	IMRT болон VMAT эмчилгээ хийлгэх үйлчлүүлэгчдийн тоо	Бодит тоо	0	20	40	80	160
5.	Стереотактик туяа эмчилгээ хийлгэх үйлчлүүлэгчийн тоо	Бодит тоо	0	0	10	20	40
6.	Эд завсрын дотуур туяа эмчилгээ хийлгэх үйлчлүүлэгчийн тоо	Бодит тоо	0	0	10	20	30
7.	Тархи мэдрэлийн мэс заслын тоо	Бодит тоо	0	5	10	20	30
Дөрөв. Сургалт, эрдэм шинжилгээний шалгуур үзүүлэлт							
1.	Дотоод, гадаадын эрдэм шинжилгээний сэтгүүлд хэвлүүлсэн бүтээл	Бодит тоо	20	30	35	40	45
2.	Хийсэн эмнэлзүйн туршилт судалгааны тоо (clinical trial)	Бодит тоо	0	1	1	1	1
3.	Гадаадын өндөр хөгжилтэй оронд мэргэжил дээшлүүлсэн эмч, мэргэжилтэний тоо	Бодит тоо	15	30	40	45	50
Тав. Хүний нөөц, санхүү, удирдлага зохион байгуулалтын үзүүлэлт							
1.	Чадамжийн үнэлгээний тогтолцооны хэрэгжилтийн хувь	Хувь (%)	0	80	90	95	100

№	Шалгуур үзүүлэлт	Хэмжих нэгж	Суурь түвшин 2022 он	Зорилтот түвшин			
				2023	2024	2025	2026
2.	Хавдар-II төвийн шинэ байр барих төслийн хэрэгжилт	Хувь (%)	0	10	30	60	80
3.	ХСҮТ -ийн урьдчилан сэргийлэлт, эрт илрүүлгийн төв барих төслийн хэрэгжилт	Хувь (%)	0	10	30	60	90

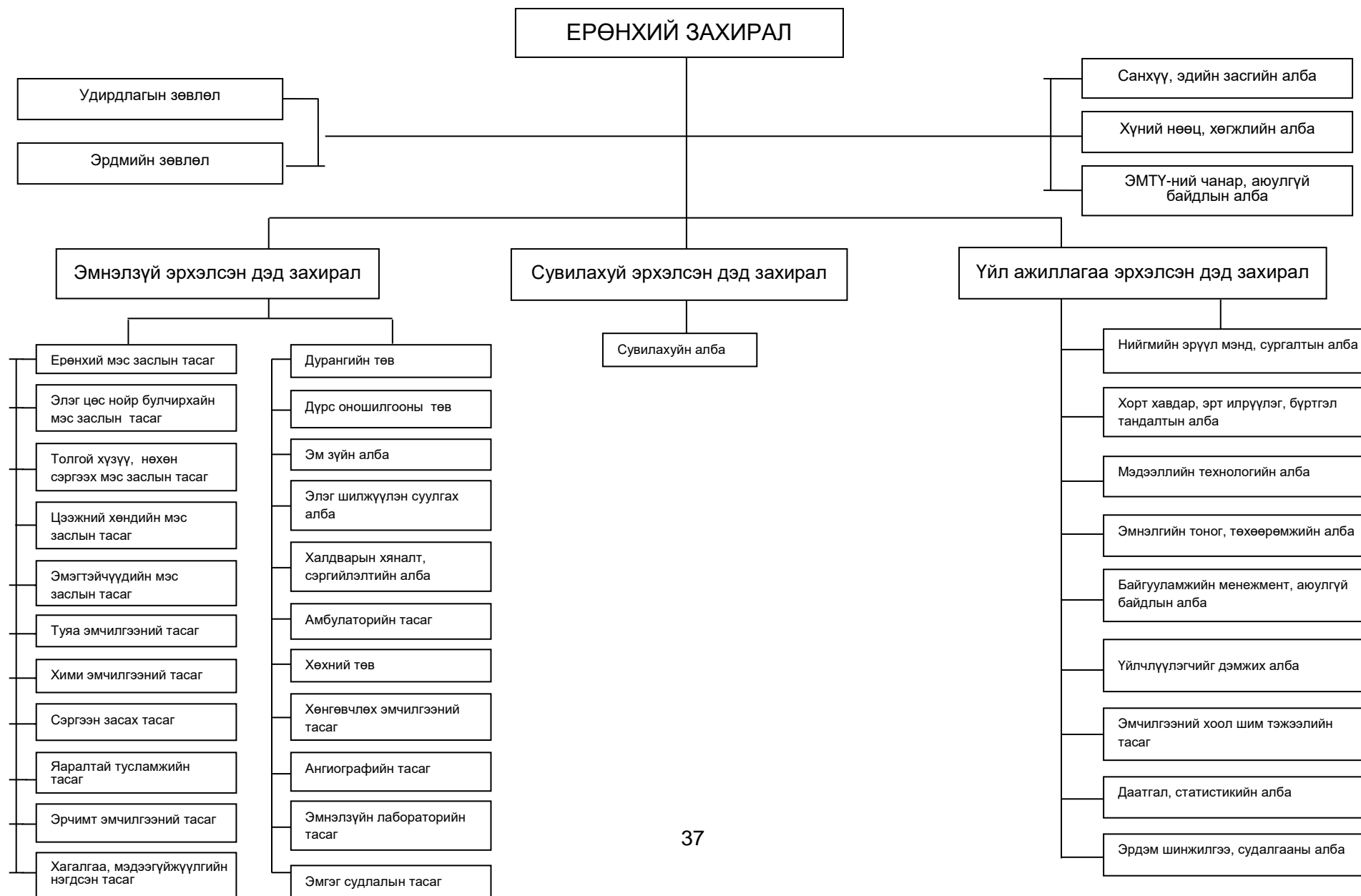
НАЙМ. СТРАТЕГИЙН ЗОРИЛГО БА БҮТЦИЙН УЯЛДАА

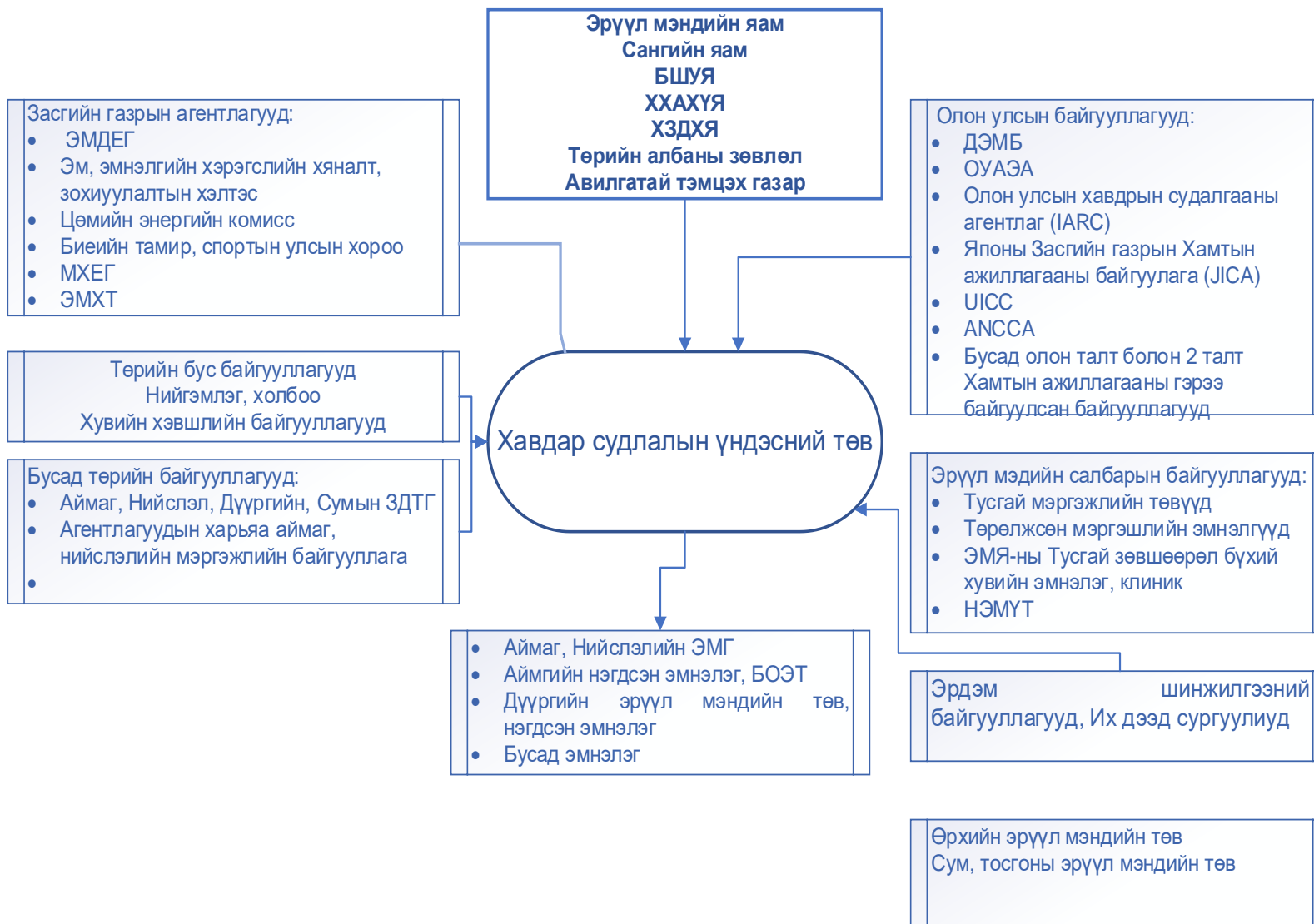
Хавдар судлалын үндэсний төвийн Ерөнхий захирлын 2022 оны А/45 дугаар тушаалаар төвийн бүтэц, албан тушаалын жагсаалт, орон тоог баталсан (Хавсралт 1). Тус төв нь эмнэл зүйн 18 тасагтай, 17 албатайгаар үйл ажиллагаа явуулж байна.

ХСҮТ нь нийт 563 ажилтантай, үүнээс их эмч 120, эм зүйч 10, сувилагч 174, сувилагчаас бусад тусгай мэргэжилтэн 67, эмнэлгийн бусад дэмжих туслах ажилтнууд 192 ажиллаж байна. Нийт ажиллагсдын 64%-ийг эмнэлгийн мэргэжилтэн, 36% нь бусад мэргэжлийн ажилтан эзэлж байна. Төвийн эмч, сувилагчдын 77 хувь нь төрөлжсөн нарийн мэргэшил эзэмшсэн. Эмнэлгийн мэргэжилтний 61.1%-ийг 30-50 насны ажиллагсад эзэлж байгаа бөгөөд хүйсийн хувьд 82% нь эмэгтэй ажилчид байна.

Хавдар судлалын үндэсний төвийн бусад байгууллагуудтай хамтын ажиллагааны уялдааны бүдүүвчийг хавсралт 2-т, 2016-2020 оны Стратеги төлөвлөгөөний биелэлтийг хавсралт 3-т, 2023-2026 оны Стратеги төлөвлөгөөг боловсруулсан товч танилцуулгыг хавсралт 4-д тус тус оруулав.

Байгууллагын бүтэц

ХАВДАР СУДЛАЛЫН ҮНДЭСНИЙ ТӨВИЙН 2016-2020 ОНЫ СТРАТЕГИ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

Хавдар судлалын үндэсний төвийн 2016-2020 онд хэрэгжүүлэн ажилласан стратеги төлөвлөгөө 94 хувийн хэрэгжилттэй байна.

ХСҮТ-ИЙН 2016-2020 ОНЫ СТРАТЕГИ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ШАЛГУУР ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮДИЙН БИЕЛЭЛТ

№	Шалгуур үзүүлэлт	Сүүлийн 5 жилийн дундаж (2016-2020)	Суурь он 2016	2017	2018	2019	2020
Нэг. Хорт хавдрын өвчлөл, нас баралтын шалгуур үзүүлэлт							
1.	Хорт хавдрын өвчлөл, 100 000 хүн амд	197.6	185.4	196.6	189.3	200.1	210.1
2.	Хавдрын шалтгаант нас баралт, 100 000 хүн амд	136.6	141.4	129.6	137.5	150.5	133.5
3.	Нийт хорт хавдрын эрт үе шатандаа оношлогдсон хувь (0-2 үе)	23.1	26	21.7	21.1	23.9	27.7
4.	Умайн хүзүүний хорт хавдар оношлогдсоноос хойш 5 ба түүнээс дээш жил амьдарсан хүний эзлэх хувь	52.0	62.9	48.8	51.0	56.0	59.0
5.	Умайн хүзүүний хорт хавдар эрт үе шатандаа оношлогдсон хувь (0-2 үе)	51.5	50.3	48	49	55.2	54.8
6.	Хөхний хорт хавдар оношлогдсоноос хойш 5 ба түүнээс дээш жил амьдарсан хүний эзлэх хувь	39.0	45.3	37.5	39.0	41.0	43.0
7.	Хөхний хорт хавдар эрт үе шатандаа оношлогдсон хувь (0-2 үе)	44	50	31.7	42.5	52.4	53.3
Хоёр. ХСҮТ-ийн тусламж, үйлчилгээний шалгуур үзүүлэлтүүд							
1.	Амбулаторийн нийт үзлэгт хөдөөний харьяалалтай хүний эзлэх хувь	37.6	39.9	34.2	34.1	38.7	41.1
2.	Амбулаторийн нийт үзлэгт урьдчилан сэргийлэх үзлэгийн эзлэх хувь	20.2	24.3	15.5	17.5	26.8	16.8
3.	Туяа эмчилгээ хийгдсэн үйлчлүүлэгчдээс амбулаториор хийгдсэн туяа эмчилгээний эзлэх хувь	76.3	78.7	75.7	71.9	79.6	75.5
4.	Стационарт давтан хэвтэлтийн хувь	59.3	62.9	60.9	58.9	55.0	58.9
5.	Стационарт анх хэвтэгсдийн дунд эрт үеийн хавдартай өвчтний эзлэх хувь	-	25.6	29.3	32.3	33.2	36.5
6.	Эмнэлгийн нас баралтын хувь	2.8	3.1	3.1	3.1	2.7	2.1
7.	Үндсэн оношийн тохиорооны хувь	94.0	100.0	96.7	96.0	83.3	94.1
8.	Төгс мэс заслын хувь	73.5	65.5	70.8	69.8	72.2	89.3

**ХАВДАР СУДЛАЛЫН ҮНДЭСНИЙ ТӨВИЙН 2023-2026 ОНЫ ХӨГЖЛИЙН
СТРАТЕГИ ТӨЛӨВЛӨГӨӨГ БОЛОВСРУУЛСАН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА**

Хавдар судлалын үндэсний төвийн 2023-2026 оны хөгжлийн стратеги төлөвлөгөөг боловсруулах ажлын хэсэгт Н.Эрдэнэхүү (Ерөнхий захирал), Ц.Уранчимэг (Үйл ажиллагаа эрхэлсэн дэд захирал), Ц.Бадамсүрэн (Нийгмийн эрүүл мэнд, сургалт, төлөвлөлтийн албаны дарга), О.Номингэрэл (Хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хариуцсан мэргэжилтэн/ болон тасгуудын эрхлэгч, албадын дарга нарын бүрэлдэхүүнтэй ажлын хэсэг ажилласан.

Хавдар судлалын үндэсний төв (ХСҮТ)-ийн Захирлын зөвлөлийн 2022 оны 7 дугаар сарын 4-ний өдрийн хурал, 2022 оны 9 дүгээр сарын 12-ны өдрийн хурлаар тус тус хэлэлцүүлж, санал, зөвлөмжийг тусгаж эцэслэн боловсруулсан.

Хавдар судлалын үндэсний төвийн 2023-2026 оны хөгжлийн стратеги төлөвлөгөөг Монгол улсын “Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлт, түүний удирдлагын тухай” хууль, Монгол Улсын Засгийн Газрын тогтоол “Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн баримт бичиг боловсруулах нийтлэг журам” 119 дугаар тогтоол, Монгол Улсын Засгийн Газрын Хэрэг Эрхлэх Газрын даргын “Загвар аргачлал батлах тухай” 100 дугаар тушаалыг баримтлан боловсруулсан. Мөн Эрүүл мэндийн яамны Төрийн захиргааны удирдлагын газрын дарга С.Эрдэнэтуяа, Эрүүл мэндийн байгууллагын стратеги төлөвлөгөө, төлөвлөлт хариуцсан ахлах шинжээч Д.Баясгалан нараас мэргэжил арга зүйн зөвлөгөө авч, хянуулж боловсрууллаа.

Хавдар судлалын үндэсний төвийн 2023-2026 оны хөгжлийн дунд хугацааны стратеги төлөвлөгөө нь Эрүүл мэндийн тухай хууль, Эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээний тухай хууль”, Монгол Улсын Урт хугацааны хөгжлийн бодлого “Алсын хараа-2050”, Монгол Улсын Засгийн Газрын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөр, Монгол улсыг 2021-2025 онд хөгжүүлэх таван жилийн үндсэн чиглэл, Халдварт бус өвчний үндэсний хөтөлбөр, Эрүүл мэндийн сайдын 2021 оны А/360 дугаар тушаалаар батлагдсан “Хавдрын эсрэг арга хэмжээний төлөвлөгөө, Умайн хүзүүний хорт хавдрын цогц заавар, эрт илрүүлгийн хөтөлбөр, Монгол Улсын Засгийн Газрын 2020 оны 206 дугаар тогтоол, Монгол Улсын Засгийн Газрын 2020 оны 203 дугаар тогтоол болон бусад холбогдох хууль эрх зүйн баримт бичгүүдэд дээр тулгуурлан хийгдсэн болно.